

دانشکده علوم ریاضی

گروه: ریاضی محض

بهترین تقریب روی برخی مجموعه‌های نامحدوب توسط ستاره گون ها

سیده مرضیه مولایی

استاد راهنما:

دکتر مهدی ایرانمنش

استاد مشاور:

دکتر کامران شریفی

پایان نامه ارشد جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

بهمن ۱۳۸۹

چکیده

این پایان نامه از دو قسمت تشکیل شده است:

در بخش اول به مسایل بهترین تقریب که از طریق تجزیه و جداسازی بدست می آیند، پرداخته ایم. اگر X یک فضای باناخ (حقیقی) باشد و A یک زیر مجموعه از X فرض شود به قسمی که $x \notin A$ ، در این صورت تجزیه مخروطی و جداسازی خطی توسط خانواده ای از توابع مستقل خطی روی X^* تعریف کرده و به شرایط لازم و کافی برای تجزیه ی A از x می پردازیم و در پایان بعنوان کاربردی از این جداسازی خطی، مشخصه های بهترین تقریب روی ستاره گون ها و مجموعه های بسته را بدست می آوریم.

در بخش دوم نیز به بررسی بهترین تقریب روی مجموعه های بسته در فضای نرمدار توسط مخروطهای ستاره گون پرداخته ایم. ابتدا روی مجموعه های رو به پایین و مجموعه های رو به بالا مطالعه کرده و سپس از نتایج بدست آمده بعنوان ابزاری برای یافتن بهترین تقریب روی مجموعه ی بسته دلخواه استفاده می کنیم.

کلمات کلیدی: تقریب، تجزیه، مجموعه ستاره گون، مجموعه رادپانت، مجموعه نسبتاً رو به پایین، مجموعه نسبتاً رو به بالا، تجزیه مخروطی.

تَّقَدُّرٌ بِرَبِّهِ

تمامی کسانی که بی هیچ شهرتی و چمداشتی مخلصانه و فی سبیل الله به وظایف خود عمل می کنند و می خواهند که برای جامعه فقط یک انسان مفید باشند نه یک انسان

مهم .

پیش گفتار

نظریه بهترین تقریب همواره نقش مهمی در بخش های مختلف ریاضیات از جمله مسایل بهینه سازی و اقتصاد و... ایفا کرده است .

از جمله اهداف ما در نظریه بهترین تقریب موارد زیر است :

(۱) یافتن کمترین فاصله یک عنصرمانند x از مجموعه U دلخواه U ،

(۲) یافتن بهترین تقریب x نسبت به مجموعه U (یعنی عضوی از مجموعه U که دارای کمترین فاصله از x می باشد .) ،

(۳) تشخیص اینکه چه مجموعه هایی پروکسیمینال هستند؟ (یعنی به ازای هر x دارای عنصر بهترین تقریب میباشند.) ،

(۴) مشخصات عنصر بهترین تقریب و ویژگی های آن .

ما همیشه به دنبال شرایط لازم و کافی برای گسترش بحث نظریه بهترین تقریب بر روی مجموعه های گوناگون در شرایط مختلف بوده ایم .

گرچه بحث بهترین تقریب به وسیله عناصرمجموعه های محدب در فضاهای نرمدار کاربرد زیاد و مهمی در ریاضیات و دیگر علوم داشته است ، اما گاهی اوقات شرط محدب بودن از شرایط محدود کننده در مسایل کاربردی برای ما می باشد . لذا محققان به دنبال

شرایطی هستند که بتوانند قضایا و مسائل مطرح شده در نظریه بهترین تقریب روی مجموعه های محدب (رجوع شود به [۹] و [۸]) را به مجموعه های نامحدب تعمیم دهند.

در سال ۱۹۹۶ برای اولین بار بحث بهترین تقریب بر روی مجموعه های نامحدبی به نام مجموعه های روبه پایین^۱ و مجموعه های روبه بالا^۲ توسط روبینو (*Rubinov*) مطرح شد [۶] و در سال های بعد روی گونه های نامحدب و گسترده تری همچون رادیانت ها و ستاره گون ها کار شد.

در سال ۱۹۹۷ شخصی به نام شویدل (*Shevidel*) بحث بهترین تقریب را بر روی ستاره گون ها مطرح کرد که این ستاره گون ها در فضای R^n تعریف شده بودند [۳]، البته در سال ۱۹۹۴ شخصی به نام التقفی (*Al - Thagafi*) این بحث را روی m -ستاره گون های قوی مطرح کرده بود اما شرایط و فرض ها و تعاریفشان پیچیده و مبهم بودند [۱۴].

اخیرا نیز در سال ۲۰۰۶ روبینو (*Rubinov*) بحث ستاره گون ها در فضای R^n و کاربردهای آن در مسایل بهترین تقریب را مفصل تعمیم دادند و شرط ها و قیود اضافه را تا حد امکان تعدیل نمودند [۴].

بعد از ایشان نیز در سال ۲۰۰۷ محبی (*Mohebi*) در ادامه کار روبینو، بحث بهترین تقریب روی ستاره گون ها را در فضای باناخ X کامل کردند [۱۱].

برای مطالعه بهترین تقریب روی مجموعه های نامحدب به طور معمول از دوروش استفاده می کنیم -۱- به دنبال راهکارهایی برای تجزیه ی مجموعه غیر محدب به محدب می باشیم -۲- از مشمول بودن یک مجموعه نامحدب در مجموعه ای محدب

---

^۱ down ward set

^۲ up ward set

استفاده میکنیم .

این پایان نامه از دو قسمت مجزا در رابطه با ستاره گون ها و تقریب تهیه شده است :
در قسمت اول که شامل فصل های ۱ و ۲ و ۳ می باشد، بحث تجزیه ستاره گون ها به مجموعه های محدب و جداسازی ستاره گون ها از هم و بعد از آن بحث تجزیه یک شکل نامحدب به ستاره گون ها آمده است و در پایان نیز به برخی از کاربردهای این عملیات جداسازی و تجزیه دریافتن مشخصه های بهترین تقریب اشاره شده است و همچنین اشاراتی به چند نمونه از کاربردهای تجزیه ستاره گونی در علمی مانند گرافیک و کامپیوتر نموده ایم .

در قسمت دوم یعنی فصل ۴ مبحث مجموعه های رو به پایین و رو به پایین نسبی و مجموعه های رو به بالا و رو به بالای نسبی و قضایایی در مورد پروکسیمینال بودن و وجود بهترین تقریب آنها آمده است و اینکه مخروطهای رو به پایین نسبی و مخروطهای رو به بالای نسبی چه کمکی به یافتن بهترین تقریب بر روی مجموعه های نامحدب می کنند .

فهرست مندرجات

۹	مقدمات	۱
۹	۱.۱ مفاهیم اولیه و تعاریف مقدماتی	
۱۹	۲ تجزیه مخروطی ، جداسازی ستاره گون ها و کاربردهای آنها	
۲۱	۱.۲ تجزیه مخروطی و جداسازی بوسیله توابع خطی	
۳۳	۲.۲ جداسازی خطی دو مجموعه ستاره گون	
۵۰	۳.۲ مشخصه های بهترین تقریب بوسیله مجموعه های ستارگون	
۵۵	۳ تجزیه ستاره گون ها و جداسازی شکل های نامحذب به ستاره گون ها	
۵۵	۱.۳ تجزیه یک ستاره گون به مجموعه های محذب	

۵۹	تجزیه اشکال نامحدب به ستاره گون ها با الگوریتم های متفاوت .	۲.۳
۶۷	بهترین تقریب در مجموعه های تجزیه شده به ستاره گون ها . . .	۳.۳
۷۰	بهترین تقریب روی مجموعه های بسته توسط مخروط های ستاره گون	۴
۷۱	مخروط های نسبتاً رو به بالا و نسبتاً رو به پایین	۱.۴
۸۷	مجموعه های Z_+ , Z_-	۲.۴
۹۳	بهترین تقریب روی مجموعه های بسته	۳.۴
۹۵	مراجع	
۹۹	واژه نامه ی فارسی به انگلیسی	۵
۱۰۲	واژه نامه ی انگلیسی به فارسی	۶

فصل ۱

مقدمات

۱.۱ مفاهیم اولیه و تعاریف مقدماتی

این بخش شامل تعاریف ابتدایی و اصول اولیه ای است که لازمه مطالعه و شناخت در زمینه پیدا کردن بهترین تقریب و شناسایی مشخصه های آن می باشد. اما به دلیل بدیهی بودن و مطابقت داشتن با برخی از قضایای ساده آنالیز از بیان جزئیات و اثبات آنها خودداری می کنیم. اثبات آنها را به بخش مراجع ذکر شده در انتهای پایان نامه [۱۵] ، [۲] و [۱۶] می سپاریم.

تعریف. ۱.۱.۱ فضای برداری X را یک فضای نرم دار می گوئیم در صورتیکه به ازای

هر $x \in X$ عدد حقیقی و نامنفی $\|x\|$ تعلق گیرد که :

$$(۱) \quad \|x\| = 0 \text{ اگر و تنها اگر } x = 0$$

$$(۲) \quad \text{به ازای هر } x, y \in X \text{ داریم } \|x + y\| \leq \|x\| + \|y\|$$

(۳) به ازای هر $x \in X$ و $\alpha \in R$ داشته باشیم $\|\alpha x\| = |\alpha| \|x\|$.

تعریف ۲.۱.۱. فضای نرم‌دار خطی $(X, \|\cdot\|)$ را فضای باناخ گوئیم هرگاه این فضا کامل باشد، یعنی هر دنباله‌ی کوشی در آن نسبت به $\|\cdot\|$ همگرا باشد.

تعریف ۳.۱.۱. نگاشت $f: X \rightarrow Y$ را خطی می گوئیم هرگاه

$$f(\alpha x + \beta y) = \alpha f(x) + \beta f(y) \quad \forall x, y \in X \quad \forall \alpha, \beta \in R.$$

تعریف ۴.۱.۱. اگر در تابع $f: X \rightarrow Y$ ، به ازای M مثبت رابطه زیر برقرار باشد

$$\|f(x) - f(y)\| \leq M \|x - y\| \quad \forall x, y \in X.$$

آنگاه تابع f را لیب شیتز می گوئیم.

بعنوان مثال اگر تابع $f(x) = x$ فرض شود داریم $\|f(x) - f(y)\| = \|x - y\|$ بنابراین تابع f لیب شیتز است.

تعریف ۵.۱.۱. صفحه تولید شده توسط مجموعه A را با $\text{span}(A)$ نمایش می دهیم و به شکل زیر تعریف می کنیم

$$\text{span}(A) = \left\{ \sum_1^n \alpha_i a_i \quad : \quad \alpha_i \in R, a_i \in A, n \in N \right\}.$$

تعریف ۶.۱.۱. بردارهای $l_1, l_2, \dots, l_n$ را مستقل خطی می گوئیم اگر هیچ ترکیب خطی از آنها برابر صفر نباشد یعنی اگر $\alpha_1 x_1 + \alpha_2 x_2 + \dots + \alpha_n x_n = 0$ و $\alpha_i > 0$ ها سریعا نتیجه شود $\alpha_1 = \alpha_2 = \dots = \alpha_n = 0$.

از تعریف مستقل خطی بودن l_i ها میتوانیم نتیجه بگیریم که هر l_k در صفحه تولید شده توسط $(l_i)_{i \neq k}$ قرار ندارد.

تعریف ۷.۱.۱. فرض کنیم $(X, \|\cdot\|)$ یک فضای نرمدار باشد و $y \in X$ یک نقطه دلخواه باشد در این صورت تابع $d : X * X \rightarrow R_+$ با ضابطه $d(x, y) = \|y - x\|$ را تابع فاصله می گویند که دارای ویژگی های زیر است :

$$d(x, y) \geq 0 \quad (۱)$$

$$d(x, y) = d(y, x) \quad (۲)$$

$$d(x, x) = 0 \quad \text{اگر } x = 0 \quad (۳)$$

$$d(x, y) \leq d(x, z) + d(z, y) \quad (۴)$$

قضیه ۱.۱.۱. فرض کنیم X یک فضای نرمدار باشد در این صورت :

$$\forall z, x, y \in X \quad d(x + y, z + y) = d(x, z),$$

$$d(\alpha x, \alpha y) = |\alpha| d(x, y).$$

اثبات قضیه اخیر در [۹] آمده است .

تعریف ۸.۱.۱. به $K \subseteq X$ بسته می گوئیم اگر و فقط اگر به ازای هر دنباله $x_n \rightarrow x$ که به ازای هر $n \in \mathbb{N}$ داشته باشیم $x_n \in K$ آنگاه نتیجه شود $x \in K$.
تذکر: یک زیر مجموعه مانند A باز نامیده می شود در صورتیکه متمم آن یک مجموعه بسته باشد.

مادر این پایان نامه از نمادهای $\text{int}A$ و A° برای درون مجموعه و $\bar{A}$ یا $\text{cl}A$ برای بستار مجموعه A و از نماد ∂A یا $\text{bd}A$ برای نقاط مرزی مجموعه A استفاده خواهیم کرد.

تعریف ۹.۱.۱. اگر $U \subseteq X$ زیر مجموعه ای ناتهی فرض شود آنگاه هسته U شامل تمام عناصری مانند u از U می باشد که

$$\alpha x + (1 - \alpha)u \in U \quad \forall x \in U, \quad 0 \leq \alpha \leq 1.$$

این مجموعه را با $\text{ker}U$ نشان می دهیم در اشکال زیر هسته چند مجموعه نامحدب نشان داده شده است.

همانطور که از تعریف پیداست ، مجموعه $\text{ker}U$ یک مجموعه محدب می باشد و اگر مجموعه U بسته باشد هسته آن نیز بسته خواهد بود.

زیرا: اگر $u \rightarrow u_k$ دنباله ای دلخواه باشد به گونه ای که $u_k \in \text{ker}U$ ، طبق تعریف برای $\alpha \in [0, 1]$ و به ازای هر $x \in U$ داریم $\alpha x + (1 - \alpha)u_k \in U$. از بسته بودن مجموعه U می دانیم که باید نقاط حدی خود را دارا باشد پس $\alpha x + (1 - \alpha)u \in U$ و این نتیجه می دهد که $u \in \text{ker}U$. پس به ازای هر دنباله دلخواه در هسته، نقطه حدی آن دنباله نیز در هسته خواهد بود، بنابراین هسته U بسته است .

تعریف ۱۰.۱.۱. به $U \subset X$ یک مجموعه ستاره گون می گوییم در صورتیکه هسته آن ناتهی باشد. (این تعریف توسط روبینو در [۴] بکار برده شده است)

معادل تعریف فوق در [۱۳] به صورت زیر آمده است :

تعریف ۱۱.۱.۱. اگر عضوی مانند u در مجموعه وجود داشته باشد که برای هر x دلخواه متعلق به مجموعه ، پاره خط $[u, x]$ در آن مجموعه قرار داشته باشد به آن مجموعه ستاره گون می گوییم .

در زیر به اشکالی چند از ستاره گون ها توجه می کنیم :

تعریف ۱۲.۱.۱ یک مجموعه غیر تهی مانند K را مخروط یا مجموعه مخروطی می نامیم در صورتیکه برای هر $x \in K$ و هر $\alpha > 0$ داشته باشیم $\alpha x \in K$.

تعریف ۱۳.۱.۱ اگر $A \subset X$ آنگاه مخروط تولید شده توسط A را به صورت زیر تعریف می کنیم و با $\text{con}(A)$ نمایش می دهیم.

$$\text{con}(A) = \left\{ \sum_1^n \lambda_i x_i \mid x_i \in A, \lambda_i \geq 0, n \in \mathbb{N} \right\}.$$

همچنین پوسته محدب شامل مجموعه A را نیز به فرم زیر تعریف می کنیم:

$$\text{co}(A) = \left\{ \sum_1^n \lambda_i x_i \mid x_i \in A, \lambda_i \geq 0, \sum_1^n \lambda_i = 1 \right\}.$$

تعریف ۱۴.۱.۱ عنصر $1 \in X$ در فضای مرتب X را عنصر یکه قوی می نامند در صورتیکه $\forall x \in X$ یک $\lambda \in \mathbb{R}$ وجود داشته باشد که $x \leq \lambda 1$.

تعریف ۱۵.۱.۱ نگاشت صعودی f را یک نگاشت همگن مثبت گوئیم در صورتیکه:

$$\forall \lambda \in \mathbb{R}, \lambda \geq 0 \quad f(\lambda x) = \lambda f(x).$$

تعریف ۱.۱.۱. برای هر زیرمجموعه $G \subset X$ و $x \in X$ عنصر $g_0 \in G$ را بهترین تقریب G از نقطه x گوئیم در صورتیکه :

$$d(x, g_0) = \inf_{g \in G} d(x, g)$$

مجموعه تمام عناصر بهترین تقریب G از x را با نماد $P_G(x)$ نشان می دهیم به عبارت دیگر:

$$P_G(x) = \{y \in G : d(x, y) = \inf_{g \in G} d(x, g)\}$$

مجموعه غیر تهی G را که به ازای هر $x \in X$ داشته باشیم $P_G(x) \neq \emptyset$ ، پروکسیمینال می گوئیم .

در صورتیکه $P_G(x)$ به ازای هر x تنها شامل یک نقطه باشد، یعنی عنصر بهترین تقریب منحصر بفرد باشد، مجموعه G را چبیشف گوئیم .

تذکر. ۱.۱.۱. اگر G بسته باشد آنگاه $P_G(x)$ نیز بسته خواهد بود و عناصر آن بر روی مرز G قرار خواهند داشت .

برهان .

دنباله $y \rightarrow y_n$ که $y_n \in P_G(x) \subset G$ را فرض می کنیم چون G بسته است $y \in G$. از طرفی برای هر $n \in \mathbb{N}$ داریم $\|x - y_n\| = d(x, G) = r$ و

پس $y \in P_G(x)$ بنابراین $P_G(x)$ بسته است. همچنین اگر $x \notin G$ ، می‌گوییم y جز نقاط حدی مجموعه شده است پس $v = \{z : \|z - y\| < \epsilon\}$ و همسایگی $\epsilon > 0$ آنگاه $y \in G^\circ$ اگر $y \in \bar{G} = G^\circ \cup \partial G$ وجود دارد که $v \subset G$ اگر $\epsilon_0 = \frac{\epsilon}{r+\epsilon} < 1$ و $y_0 = y + \epsilon_0(x - y)$ فرض کنیم آنگاه داریم

$$\|y - y_0\| = \epsilon_0 \|y - x\| \leq \epsilon_0 r < \epsilon$$

$$\|x - y_0\| = \|(x - y) + y - y_0\| = \|(x - y) - \epsilon_0(x - y)\|$$

$$r = d(x, G) \leq \|x - y_0\| = \|(x - y) - \epsilon_0(x - y)\| \leq (1 - \epsilon_0) \|x - y\| = (1 - \epsilon_0)r < r$$

بنابراین به تناقض رسیدیم و فرض خلف باطل است، پس $y \in \partial G$ می‌باشد. $\square$

قضیه ۲.۱.۱. فرض کنیم $G \subset X$ یک مجموعه پروکسیمینال باشد در این صورت G یک مجموعه بسته خواهد بود.

برهان. فرض کنیم G بسته نباشد، در این صورت یک دنباله $x_n \rightarrow x$ وجود دارد که $\{x_n\} \in G$ و $x \notin G$. از اینکه $x_n \in G$ هستند داریم $d(x, G) \leq \|x_n - x\|$. هم‌چنین از تعریف همگرایی (۷.۲.۲) داریم $\|x_n - x\| \rightarrow 0$ بنابراین $d(x, G) = 0$.

از طرفی G پروکسیمینال فرض شده است پس برای عنصر x نیز ما عنصر $y_0 \in G$ را داریم که بهترین تقریب x نسبت به مجموعه G محسوب می‌شود لذا $d(x, G) = \|y_0 - x\|$ پس از $\|y_0 - x\| = 0$ نتیجه می‌گیریم که $y_0 = x$ و این در حالی است که $y_0 \in G$ و

$x \notin G$ ، که این یک تناقض است، لذا فرض خلف باطل است و طبق تعریف (۸.۱.۱)

□ G بسته است و حکم ثابت می شود.

تذکر. ۲.۱.۱ عکس قضیه فوق لزوماً برقرار نیست. (مرجع [۹] را ملاحظه کنید)

فصل ۲

تجزیه مخروطی ، جداسازی ستاره گون ها و کاربردهای آنها

تجزیه دو مجموعه محدب از هم یکی از اصول بنیادی در آنالیز است ، که به عنوان یکی از نتایج هندسی قضیه هان باناخ^۱ به شمار می رود . در زیر به یک نمونه از نتایج قضیه هان باناخ توجه می کنیم .

اگر X یک فضای خطی و $M \subset X$ زیرفضا باشد و $x_0 \in X - M$ و $d = \text{dist}(x_0, M)$ آنگاه $\lambda \in X^*$ (منظور از X^* فضای دوگان X می باشد.) وجود دارد که $\lambda(x_0) = 1$ و برای هر $x \in M$ ، $\lambda(x) = 0$ می باشد .
(اثبات در [۱۲] قضیه (۶.۸))

---

^۱ Hahn-Banach ([۱۶] بخش ۳)

بعنوان تعمیمی از قضایای مربوط به مجموعه های محدب، سعی شده است که این قضایا را به تجزیه یک ستاره گون از یک نقطه مانند x تعمیم دهیم. در اینجا به جداسازی ستاره گون ها در فضای باناخ X می پردازیم و به جهت مقایسه ای اجمالی صورت معادل برخی از قضایا در فضای R^n را ذکر میکنیم و مطالعه مفصل آن را در [۳] و [۴] بعهدۀ علاقمندان می گذاریم.

هدف ما این است که اگر X را یک فضای باناخ در نظر بگیریم و $x \in X$ و $A \subseteq X$ ستاره گونی باشد که $x \notin A$ ، جداسازی توسط مجموعه ای از توابع مستقل خطی مانند $\{f_i\}_{i \in N}$ داشته باشیم که x را از مجموعه A جدا کند. همچنین شرایط لازم و کافی برای وجود چنین جداسازی را بررسی می کنیم.

در پایان نیز ارتباط بین این جداسازی و کاربردهای آن را در تشخیص عنصر بهترین تقریب روی ستاره گون ها بیان خواهیم کرد.

۱.۲ تجزیه مخروطی و جداسازی بوسیله توابع خطی

در اینجا X را یک فضای باناخ حقیقی با پایه‌ی مستقل مانند $\{x_i\}_{i \in \mathbb{N}}$ در نظر می‌گیریم.

تعریف ۱.۱.۲. به مجموعه $U \subset X$ رادیانت می‌گویند در صورتیکه:

$$\forall x \in U, 0 \leq \lambda \leq 1 \Rightarrow \lambda x \in U.$$

تعریف ۲.۱.۲. فرض کنیم $U \subseteq X$ مجموعه‌ای غیر تهی باشد، در این صورت تابع

$\mu_U : X \rightarrow [0, \infty]$ با ضابطه زیر را تابع مینکو فسکی متناظر با مجموعه U می‌گویند:

$$\mu_U(x) = \inf\{\lambda \in \mathbb{R} : x \in \lambda U\}.$$

(که در آن اینفیموم مجموعه تهی را $+\infty$ قرار داد می‌کنیم). این تابع، همواره نامنفی

است.

همچنین $R_x = \{\lambda x : \lambda > 0\}$ را شعاع باز و $\tilde{R}_x = \{\lambda x : \lambda \geq 0\}$ شعاع بسته

می‌نامیم. حال در اینجا یک تعریف از مجموعه رادیانت وابسته به مخروط بسته Q ارائه

میدهیم:

اگر Q یک مخروط بسته باشد به U یک زیر مجموعه رادیانت وابسته به مخروط Q می‌

گوییم اگر $U \subset Q$ و برای هر $0 < \lambda \leq 1$ و هر $x \in U$ داشته باشیم $\lambda x \in U$.

در این صورت تابع $\mu_U : Q \rightarrow [0, \infty]$ دارای خواص زیر می‌باشد:

(۱) اگر $U \ni \circ$ آنگاه $\mu_U(\circ) = \circ$ و اگر $\circ \notin U$ آنگاه $\mu_U(\circ) = \infty$ ،

(۲) اگر $x \in X$ آنگاه $\mu_U(x) = \circ$ اگر و فقط اگر $R_x \subset U$ ، و همچنین

$\mu_U(x) = +\infty$ اگر و فقط اگر $\tilde{R}_x \cap U = \emptyset$ ،

(۳) تابع μ_U یک تابع همگن مثبت و از درجه اول است. (یعنی $\mu_U(\lambda x) = \lambda x$ برای

هر $\lambda > \circ$ و هر $x \in Q$).

(۴) رابطه زیرهمواره برقرار است:

$$\{x \in Q : \mu_U(x) < 1\} \subset U \subset \{x \in Q : \mu_U(x) \leq 1\}.$$

لم های زیر در [2] (صفحه ۱۷۱-۱۷۰) اثبات شده اند، بنابراین از اثبات آنها

صرف نظر کرده و از نتایج آن بهره مند می شویم.

۱.۱.۲. فرض کنیم $\{U_t\}_{t \in T}$ خانواده ای از مجموعه های محدب در X و شامل

گوی $B(\circ, \varepsilon)$ باشند و $U = \cup U_t$. در این صورت تابع مینکوفسکی U برابر با تابع

مینکوفسکی $\bar{U}$ است و و برای آن داریم:

$$bdU = \{x \in X : \mu_U(x) = 1\}.$$

لم. ۲.۱.۲. فرض کنیم $U \subseteq X$ مجموعه‌ای رادیانت باشد و $0 \in \text{intkern}U$ آنگاه به ازای هر $0 < \varepsilon$ خانواده‌ای از مجموعه‌های محدب مانند $\{U_t\}_{t \in U}$ وجود دارد به قسمی که

$$(۱) \text{ برای هر } t \in U \text{ داریم } B(0, \varepsilon) \subseteq U_t,$$

$$(۲) U = \cup_{t \in U} U_t.$$

تعریف. ۳.۱.۲. فرض کنیم $A \subseteq X$ و $x \in X$ و Q یک مخروط توپر ($\text{int}Q \neq \emptyset$) باشد در اینصورت:

(۱) اگر $(x + \text{int}Q) \cap A = \emptyset$ می‌گوییم مجموعه A و عنصر x به وسیله مخروط Q جدا شده‌اند.

(۲) اگر مخروط بسته و توپر محدبی مانند Q وجود داشته باشد که A و x را از هم جدا کند می‌گوییم مجموعه A و عنصر x مخروطی جدا هستند.

برای اینکه وارد بحث تجزیه توسط خانواده‌ای از توابع خطی مانند $\{f_i\}_{i \in N}$ شویم مجموعه‌های زیر را تعریف می‌کنیم، اگر $\{f_i\}_{i \in N}$ خانواده‌ای از توابع خطی در X^* (فضای دوگان) باشند داریم:

$$T_F = \{x \in X : f_i(x) < 0, \forall i \in N\},$$

$$T^F = \{x \in X : f_i(x) > 0, \forall i \in N\}.$$

در [۱۱] آمده است :

قضیه ۱.۱.۲. فرض کنیم $Q \subseteq X$ مخروطی توپر باشد و $x \in \text{int}Q$ ، در این صورت خانواده‌ای از توابع مستقل خطی مانند $F = \{f_i\}_{i \in N}$ در X^* وجود دارد به قسمی که $T^F \subseteq \text{int}Q$ به طوری که به ازای هر $i \in N$ داشته باشیم $f_i(x) = -1$.

برهان. فرض کنیم که $f \in X^*$ به طوری که $f(x) = -1$ و

$$H = \text{kern } f = \{y \in X, f(y) = 0\}$$

باشد، از آنجایی که $x \in \text{int}Q$ می‌باشد لذا $r > 0$ ای وجود دارد بطوری که $B(x, r) := \{y \in X : \|y - x\| < r\} \subseteq \text{int}Q$. $\{e_i\}_{i \in N}$ را پایه‌ای برای H در نظر میگیریم به قسمی که به ازای هر $i \in N$ $\|e_i\| \leq \frac{r}{2}$.

اکنون نشان می‌دهیم $D = \{x\} \cup \{x + e_i\}$ یک پایه برای X است.

(اثبات مستقل بودن D): برای این امر فرض کنیم اعداد حقیقی λ_j که

$j \in \{0, 1, 2, \dots, n\}$ وجود داشته باشد که

$$0 = \lambda_0 x + \sum_{j=1}^n \lambda_j (x + e_{i_j}) = \left(\sum_{j=0}^n \lambda_j \right) x + \sum_{j=1}^n \lambda_j e_{i_j}.$$

f را روی طرفین مساوی اثر می دهیم

$$f(\circ) = \sum_{j=0}^n \lambda_j f(x) + \sum_{j=1}^n \lambda_j f(e_{i_j}).$$

از آنجاییکه $f(x) = -1$ و $e_{i_j} \in H$ و $f(\circ) = 0$ پس داریم $\sum_{j=0}^n \lambda_j = 0$.

با بکار بردن دوباره رابطه اول داریم $\sum_{j=1}^n \lambda_j e_{i_j} = 0$ و چون e_{i_j} مستقل خطی هستند پس به ازای هر $j = 1, 2, \dots, n$ داریم $\lambda_j = 0$ ، از آن جایی که $\sum_{j=0}^n \lambda_j = 0$ نتیجه می گیریم $\lambda_0 = 0$ ، پس با توجه به تعریف مستقل خطی بودن که در فصل اول آوردیم نتیجه میگیریم که مجموعه $\{x\} \cup \{x + e_i\}$ مستقل خطی میباشد.

پس می توانیم دنباله $\{x_i\}_{i \in \mathbb{N}}$ را بعنوان یک پایه برای فضای X به شکل زیر تعریف کنیم که در آن $x_1 = x$ ، $x_i = x + e_{i-1}$ $i = 2, 3, \dots$ از مستقل بودن اعضای پایه می دانیم که برای هر k ، عضو x_k در صفحه تولید شده توسط $\{x_i, i \in \mathbb{N} \ i \neq k\}$ قرار ندارد، بنابراین به وسیله نتیجه قضیه هان باناخ وجود خانواده ای از $F_1 = \{f_i\}_{i \in \mathbb{N}}$ مستقل خطی در X^* نتیجه میشود به قسمی که

$$f_i(x) = -1, \quad f_i(x + e_i) = -2, \quad \forall i \in \mathbb{N}, \quad f_i(x + e_j) = 0 \quad \forall j \neq i.$$

اکنون فرض میکنیم $S = \{y \in H : f_i(y) \leq 1 \ \forall i \in \mathbb{N}\}$ بوضوح S مجموعه ای محدب است.

زیرا برای هر x, y در S داریم $f_i(x) < 1$ و $f_i(y) < 1$ حال اگر $\lambda \in [0, 1]$ ، رابطه زیر را داریم

$$f_i(\lambda x + (1 - \lambda)y) = \lambda f_i(x) + (1 - \lambda)f_i(y) \leq \lambda 1 + (1 - \lambda)1 = 1.$$

بنابراین $\lambda x + (1 - \lambda)y$ در S قرار دارد و S مجموعه‌ای محدب است. (از آن جایی که

$$-2 = f_i(x + e_i) = f_i(x) + f_i(e_i) = -1 + f_i(e_i)$$

داریم $f_i(e_i) = -1$ و هم چنین از

$$0 = f_i(x + e_j) = f_i(x) + f_i(e_j) = -1 + f_i(e_j)$$

نتیجه می‌گیریم $f_i(e_j) = 1$.

پس داریم $\{e_i\}_{i \in N} \subset S$.

بنابراین برای هر k داریم $f_k(e_i) \leq 1$.

ادعا می‌کنیم که برای هر $n \in N$ اگر $\sum_{i=1}^n \lambda_i e_i \in S$ آنگاه $\sum_{i=1}^n |\lambda_i| e_i \in S$.

برای اثبات ادعا فرض کنیم که $\sum_{i=1}^n \lambda_i e_i \in S$ ، بنابراین داریم:

$$\forall k \quad f_k\left(\sum_{i=1}^n \lambda_i e_i\right) \leq 1 \quad \Rightarrow \quad \sum_{i=1}^n \lambda_i f_k(e_i) \leq 1$$

$$\Rightarrow \lambda_k f_k(e_k) + \sum_{i \neq k} \lambda_i f_k(e_i) \leq 1 \quad \Rightarrow \quad -\lambda_k + \sum_{i=1, i \neq k}^n \lambda_i \leq 1. \quad (1)$$

از طرفی چون برای هر k داریم $f_k(e_i) \leq 1$ با سوپریمم گرفتن از طرفین رابطه

$$\sum_{i=1}^n \lambda_i f_k(e_i) \leq 1 \quad \text{داریم:}$$

$$\sum_{i=1}^n \lambda_i \leq 1. \quad (2)$$

از دو رابطه (۱) و (۲) نتیجه میگیریم

$$\pm \lambda_k + \sum_{i \neq k} \lambda_i \leq 1.$$

پس

$$\sum_{i \neq k} \lambda_i e_i - \lambda_k e_k \in S.$$

اگر $y = \sum_{i=1}^n \lambda_i e_i \in S$ و $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_m \in R^+$ و $\lambda_{m+1}, \dots, \lambda_n \in R^-$ آنگاه

برای $k = n$ داریم:

$$\sum_{i=1}^{n-1} \lambda_i e_i - \lambda_n e_n \in S.$$

برای $k = n - 1$ هم داریم

$$\sum_{i=1}^{n-2} \lambda_i e_i - \lambda_{n-1} e_{n-1} - \lambda_n e_n \in S.$$

در این صورت $y = \sum_{i=1}^n \lambda'_i e_i \in S$ که برای هر $i = 1, \dots, n-1$ $\lambda'_i = \lambda_i$ و $\lambda'_n = -\lambda_n$.

با ادامه مراحل فوق نتیجه می شود که

$$\sum_{i=1}^n |\lambda_i| e_i = \sum_{i=1}^m \lambda_i e_i - \sum_{i=m+1}^n \lambda_i e_i \in S.$$

حال نشان می دهیم که $S \subseteq H \cap B(0, r)$

فرض کنیم که $y = \sum_{i=1}^{\infty} \alpha_i e_i \in S$ در این صورت برای هر $k = 1, 2, \dots$ داریم:

$$[\pm \alpha_k + \sum_{i=1, i \neq k}^{\infty} \alpha_i] \leq 1.$$

قرار می دهیم $S_n = \sum_{i=1}^n \alpha_i e_i$ ، بعلت اینکه $y = \lim_{n \rightarrow \infty} S_n$ پس $N > 0$ وجود دارد به قسمی که $\|S_N - y\| \leq \frac{r}{2}$.

پس

$$\lim_{n \rightarrow \infty} [\pm \alpha_k + \sum_{i \neq k}^n \alpha_i] \leq 1.$$

حال اگر حالت برابری را در نظر بگیریم یعنی

$$\lim_{n \rightarrow \infty} [\pm \alpha_k + \sum_{i \neq k}^n \alpha_i] = 1.$$

در این صورت $\sum_{i \neq k}^n \alpha_i = 1 \pm \alpha_k$ با توجه به اینکه داشتیم $\pm \alpha_k + \sum_{i \neq k}^n \alpha_i \leq 1$ ، نتیجه میگیریم $[\pm \alpha_k + 1 \pm \alpha_k] \leq 1$ پس برای هر k داریم $\alpha_k = 0$ که این یک تناقض است، پس هیچگاه حالت برابری اتفاق نمی افتد و داریم

$$\lim_{n \rightarrow \infty} [\pm \alpha_k + \sum_{i \neq k}^n \alpha_i] < 1.$$

بدون از دست دادن کلیت مساله فرض می کنیم که

$$[\pm \alpha_k + \sum_{i \neq k, i=1}^N \alpha_i] < 1.$$

این نتیجه میدهد که $\sum_{i=1}^N \alpha_i e_i \in S$ و همان طور که در ابتدا ثابت شد

$$\cdot \sum_{i=1}^N |\alpha_i| e_i \in S$$

$$\cdot \sum_{i=1}^N |\alpha_i| \leq 1 \text{ پس}$$

اکنون نتیجه میگیریم

$$\|y\| \leq \|S_N - y\| + \|S_N\| \leq \|S_N - y\| + \sum_{i=1}^N |\alpha_i| \|e_i\| < r/2 + r/2 = r.$$

از این رو $y \in H \cap B(\circ, r)$ و $S \subset H \cap B(\circ, r)$. چون که برای هر i داریم $f_i(x) = -1$

پس

$$\begin{aligned} x + S &= \{z \in X : z = y + x ; f_i(y) = \circ , f_i(y) \leq 1 \quad \forall i \in N\} \\ &= \{z \in X : f_i(z) \leq \circ , \forall i \in N , f(z) = -1\}. \end{aligned}$$

زیرا:

$$f_i(y + x) = f_i(y) + (-1) \leq 1 + (-1) = \circ \text{ و } f(x + y) = f(x) + f(y) = -1 + \circ.$$

پس از این رابطه می‌توانیم نتیجه بگیریم

$$\text{cone}(x + S) \cup \{\circ\} = \{z \in X : f_i(z) \leq \circ , f(z) \leq \circ\}.$$

اگر $F = F_1 \cup \{f\}$ چونکه $x + S \subset B(x, r) \subset \text{int}Q$ نتیجه می‌گیریم

$$\text{cone}(x + S) \cup \{\circ\} \subset \text{int}Q.$$

پس

$$T_F = \{z \in X : f_i(z) < \circ , f(z) < \circ\} \subset \text{cone}(x + S) \cup \{\circ\} \subset \text{int}Q.$$

در پایان نشان می‌دهیم که مجموعه F مستقل خطی است :

اگر $\beta_0, \beta_1, \dots, \beta_n$ اعداد حقیقی باشند که

$$\beta_0 f + \sum_{k=1}^n \beta_k f_k = \circ.$$

چون برای هر k داشتیم $f_k(x) = -1$ و $f(x) = -1$ پس

$$0 = \beta_0 f(x) + \sum_{k=1}^n \beta_k f_k(x) = -\beta_0 - \sum_{k=1}^n \beta_k. \quad (1)$$

از طرفی

$$0 = \beta_0 f(e_i) + \sum_{k=1}^n \beta_k f_k(e_i) = -\beta_0 + \sum_{k \neq i}^n \beta_k. \quad (2)$$

(زیرا: برای هر $k \neq i$ داریم $f_k(e_i) = 1$ ، $f_i(e_i) = -1$ ، $f(e_i) = 0$).

اگر طرفین رابطه (۱) را در منفی ضرب کنیم از تساوی دو رابطه (۱) و (۲) برای هر

i داریم، $\beta_0 = -2\beta_i$. با جایگذاری این نتیجه در رابطه (۲) داریم $\beta_0 = 0$.

پس برای هر i نتیجه می شود $\beta_i = 0$. بنابراین خانواده F تمام ویژگی های قضیه را

دارد و این اثبات را تمام می کند. $\square$

تذکر. ۲.۱.۱ خانواده $G = \{g_i\}_{i \in N}$ از توابع مستقل خطی در X^* وجود دارد به قسمی

که برای هر $i \in N$ ، $g_i(x) = 1$ و $T^G \subset \text{int}Q$.

کافیست $G = -F = \{-f_i\}_{i \in N}$ تعریف کنیم اگر $F = \{f_i\}_{i \in N}$ خانواده ای از توابع، با

ویژگی های قضیه قبل باشند.

تعریف ۴.۱.۲. مجموعه $A \subseteq X$ و $x \in X$ را مجزا شده به وسیله $F = \{f_i\}_{i \in N}$ می گوئیم اگر در شرط زیر صدق کنند:

$$\inf_{i \in N} f_i(x) \geq \sup_{a \in A} \inf_{i \in N} f_i(a).$$

قضیه ۲.۱.۲. فرض کنیم $A \subseteq X$ و $y \notin A$ آنگاه جملات زیر درست می باشند :

(۱) اگر مجموعه A و نقطه y بوسیله مخروط محدب و توپر وبسته ای مانند Q ، مخروطی جدا باشند به قسمی که $y \in \text{int}Q$ آنگاه یک خانواده مانند $F = \{f_i\}_{i \in N}$ از توابع مستقل خطی در X^* وجود دارد که

$$\inf_{i \in N} f_i(y) > 1 \geq \sup_{a \in A} \inf_{i \in N} f_i(a).$$

(۲) اگر خانواده $F = \{f_i\}_{i \in N}$ از توابع مستقل خطی روی فضای X^* وجود داشته باشد که در شرط بالا صدق کند، آنگاه مجموعه A و نقطه y مخروطی جدا هستند.

برهان. اثبات (۱):

اگر A و y توسط مخروط توپر و محدب وبسته ای مانند Q از هم جدا شوند طبق تعریف داریم

$$(y + \text{int}Q) \cap A = \emptyset.$$

هم چنین طبق فرض $y \in \text{int}Q$ می باشد، پس میتوانیم $0 < \epsilon < 1$ پیدا کنیم که $y' = (1 - \epsilon)y \in \text{int}Q$. از تذکر (۱.۱.۲) نتیجه می گیریم که خانواده $F = \{f_i\}_{i \in N}$ از توابع مستقل خطی وجود دارد که

$$T^F \subset \text{int}Q, \quad f_i(y') = 1 \quad \forall i \in N.$$

اگر $z \in y' + T^F$ باشد آنگاه برای هر $i \in N$ داریم $f_i(z) > 1$ (زیرا: $z - y' \in T^F$).

اکنون اگر $x \in A$ دلخواه فرض شود بعلت اینکه $y' + \text{int}Q \subset y + \text{int}Q$ داریم $x \notin y' + \text{int}Q$ ، بنابراین $x \notin y' + T^F$ ، پس نتیجه می شود که اندیس $i_0 \in N$ وجود دارد به قسمی که $f_{i_0}(x) \leq 1$ (زیرا $x - y' \notin T^F$).
وقتی برای یک $i_0 \in N$ این رابطه برقرار است میتوانیم نتیجه بگیریم که $\inf_{i \in N} f_i(x) \leq 1$ پس برای هر $a \in A$ داریم:

$$\inf_{i \in N} f_i(a) \leq 1 = \inf_{i \in N} f_i(y') = (1 - \epsilon) \inf_{i \in N} f_i(y) < \inf_{i \in N} f_i(y).$$

$$\text{بنابراین } \sup_{a \in A} \inf_{i \in N} f_i(a) \leq 1 < \inf_{i \in N} f_i(y)$$

اثبات (۲):

فرض کنیم خانواده ای از توابع مستقل خطی مانند $F = \{f_i\}_{i \in N}$ و $c > 1$ وجود داشته

باشد به گونه ای که

$$\sup_{a \in A} \inf_{i \in N} f_i(a) \leq c < \inf_{i \in N} f_i(y).$$

از آن جایی که برای هر $i \in N$ داریم $0 < 1 < c < f_i(y)$ ، پس $y \in T^F$ ، از این رو T^F یک مخروط ناتهی است (واضح هست که T^F یک مخروط محدب توپر باز می باشد).
اگر $Q = cl T^F$ فرض شود ، Q نیز یک مخروط محدب توپر بسته میباشد ، علاوه بر این داریم :

$$y + Q \subset \{z \in X : f_i(z) \geq c, \forall i \in N\} \subset \{z \in X : \inf_{i \in N} f_i(z) > 1\}.$$

از این رو طبق فرض نتیجه می گیریم که $(y + Q) \cap A = \emptyset$.

بنابراین عنصر y و مجموعه A مخروطی جدا هستند و این اثبات را تمام می کند. $\square$

۲.۲ جداسازی خطی دو مجموعه ستاره گون

در این بخش جداسازی ضعیف وجداسازی اکید مجموعه ها توسط توابع خطی و مجموعه محافظ را تعریف نموده و بعد از آن جداسازی مجموعه های رادیانت و ستاره گون ها را از نقاط مرزی شان ، توسط خانواده ای از توابع مستقل خطی در فضای R^n و فضای X بیان خواهیم کرد.

تعریف ۵.۲.۲. فرض کنیم $U \subseteq X$ و $x \in \bar{U}$ می گوئیم که بردار u در مخروط مماس

مجموعه‌ی U در نقطه x قرار دارد اگر برای هر λ_0 و ε مثبت بردار v و اسکالر α ، وجود داشته باشد به گونه‌ای که

$$x + \alpha v \in U, \quad \alpha \in (0, \lambda_0] \quad \|v - u\| \leq \varepsilon.$$

ما مخروطی مماس مجموعه U را در نقطه x با نماد $\Gamma(U, x)$ نشان می‌دهیم.

از تعریف مخروط $\Gamma(U, x)$ داریم:

$x \notin \Gamma(U, x)$ اگر و فقط اگر λ_0 و ε مثبت وجود داشته باشد که

$$(x + \cup_{0 < \lambda \leq \lambda_0} \lambda B(x, \varepsilon)) \cap U = \emptyset. \quad (2.1)$$

فرض می‌کنیم $\{U \subseteq X : U \text{ یک مجموعه رادیانت در } X \text{ است}\} = U_X$.

برای هر $U \in U_X$ مجموعه زیر را تعریف می‌کنیم:

$$\Delta(U) = \{x \in U : \mu_U(x) = 1, x \notin \Gamma(U, x)\}. \quad (2.2)$$

در [۸] قضیه (۵.۱۵) و (۵.۱۷) داریم:

اگر $0 \in \text{int kern } U$ باشد آنگاه $\partial U = \{x \in X : \mu_U(x) = 1\}$ و هم چنین طبق

نتیجه (۵.۶) در [۸] اگر $x \in \partial U$ آنگاه $x \notin \Gamma(U, x)$ ، بنابراین می‌توانیم نتیجه

بگیریم که اگر $0 \in \text{int kern} U$ باشد، آن‌گاه ∂U بر $\Delta(U)$ منطبق می‌شود.

از قضیه (۱.۱.۲) می‌توانیم جداسازی خطی یک نقطه بیرونی از مجموعه را نتیجه بگیریم. در ادامه می‌خواهیم جداسازی مجموعه از یک نقطه مرزی اش را بررسی کنیم. برای رسیدن به این هدف از مخروط مماس مجموعه U در نقطه x استفاده خواهیم کرد. (این یکی از نکات کلیدی در آنالیز نا هموار است برای مثال به [۸] رجوع شود).

در زیر به چند تعریف می‌پردازیم که در [۱۱] نیز به آنها اشاره شده است:

تعریف ۶.۲.۲. اگر A_1, A_2 زیر مجموعه‌هایی از X و $F = \{f_i\}_{i \in N}$ خانواده‌ای از توابع مستقل خطی در X^* باشند که برای هر $a_1 \in A_1$ و $a_2 \in A_2$ بتوان $i \in N$ ای یافت به طوری که

$$f_i(a_1) \leq f_i(a_2).$$

در این صورت می‌گوییم A_1 و A_2 به طور ضعیف از هم مجزا شده‌اند.

صورت R^n این تعریف که برای جداسازی در [۴] آمده است بدین شکل است:

تعریف ۷.۲.۲. فرض کنیم V و U زیر مجموعه‌های R^n و $l = (l_i)_{i=1,2,\dots,m}$ یک مجموعه از بردارهای مستقل در R^n باشند اگر برای هر $u \in U$ ، $v \in V$ داشته باشیم یک $i \in N$ که

$$[l_i \ u] \leq [l_i \ v].$$

آنگاه می‌گوییم V و U به طور ضعیف از هم مجزا شده‌اند.

که در اینجا منظور از نماد $[l \ x]$ همان تعریف ضرب داخلی دو بردار در فضای R^n یعنی $[l \ x] = \sum_{i=1}^n l_i x_i$ می‌باشد.

تعریف ۸.۲.۲. فرض کنیم $A \subseteq X$ گفته می‌شود $x \in X$ به طور ضعیف از A بوسیله $F = \{f_i\}_{i \in N}$ مجزا شده است اگر برای هر $a \in A$ وجود داشته باشد یک $i \in N$ که $f_i(a) \leq f_i(x)$.

و برای تعریف معادل آن در فضای R^n داریم:

تعریف ۹.۲.۲. فرض کنیم $U \subseteq R^n$ گفته می‌شود $x \in R^n$ به طور ضعیف از U مجزا شده بوسیله $l = (l_1, l_2, \dots, l_m)$ ، اگر برای هر $u \in U$ ، یک $i \in \{1, 2, \dots, m\}$ وجود داشته باشد که رابطه $[l_i \ u] \leq [l_i \ x]$ برای آن برقرار باشد.

تعریف ۱۰.۲.۲. فرض کنیم $A \subseteq X$ و $x \notin A$ ، گفته می‌شود مجموعه $F = \{f_i\}_{i \in N}$ از توابع مستقل خطی مجموعه A و نقطه x رابه طور اکید از هم مجزا می‌کند اگر $\varepsilon \in (0, 1)$ وجود داشته باشد به گونه‌ای که برای هر $a \in A$ داشته باشیم:

$$f_i(a) \leq 1 - \varepsilon \quad \exists i \in 1, 2, \dots$$

$$f_i(x) = 1 \quad \forall i \in 1, 2, \dots$$

و

تعریف ۱۱.۲.۲. فرض کنیم $U \subseteq X$ و $x \in bdU$ و $x \neq \circ$ باشد، مجموعه $F = \{f_i\}_{i \in N}$ از توابع مستقل خطی در X^* را محافظ مجموعه U در نقطه x می نامیم اگر در شرایط زیر صدق کند:

$$(۱) \text{ برای هر } i \in N \text{ داشته باشیم } f_i(x) = ۱ ،$$

$$(۲) \text{ برای هر } u \in U, u \neq x \text{ داشته باشیم } \inf f_i(u) < ۱.$$

شرط معادل داشتن محافظ در فضای R^n مشابهها به صورت زیر است :

$$\text{برای هر } i = ۱, ۲, \dots, m, [l_i \ x] = ۱ \text{ و همچنین برای هر } u \in U, \min[l_i \ x] < ۱.$$

قضیه ۳.۲.۲. فرض کنیم $U \subseteq X$ و $\circ \in U$ باشد. U و هر نقطه $x \notin U$ می تواند بوسیله مجموعه $F = \{f_i\}_{i \in N}$ از توابع مستقل خطی از هم مجزا شوند اگر و فقط اگر U یک مجموعه رادیانت بسته باشد.

برهان . ابتدا فرض می کنیم $x \notin U$ و مجموعه U و نقطه x توسط خانواده $F = \{f_i\}_{i \in N}$ مجزا می شوند .

برای هر نقطه $x \notin U$ داریم

$$\sup_{u \in U} \inf_{i \in N} f_i(u) \leq \inf_{i \in N} f_i(x)$$

پس $c \in R$ و خانواده $F = \{f_i\}_{i \in N}$ از توابع مستقل خطی وجود دارد به قسمی که $U \subseteq U_{F,c}$ ، به طوری که

$$U_{F,c} = \{y \in X : \inf_{i \in N} f_i(y) \leq c\}.$$

بنابراین یک خانواده از $\{U_{F,c}\}$ وجود دارد که U بر اشتراک این خانواده منطبق می‌شود. از آن جایی که $0 \in U$ و $f(0) = 0$ و $U \subseteq U_{F,c}$ ، نتیجه می‌شود c فرض شده در تعریف بالا نامنفی است. بوضوح مجموعه $U_{F,c}$ بسته است، حال نشان می‌دهیم که این مجموعه رادیانت نیز هست.

فرض کنیم که $y \in U_{F,c}$ و $0 < \lambda \leq 1$ باشد اگر $\inf f_i(y) \leq 0$ آنگاه $\inf f_i(\lambda y) \leq 0 \leq c$ و اگر $\inf f_i(y) > 0$ آنگاه $\inf f_i(\lambda y) \leq \lambda c \leq c$ از این رو $\lambda y \in U_{F,c}$ ، بنابراین یک مجموعه رادیانت است.

همچنین داریم اشتراک دلخواه از مجموعه‌های رادیانت و بسته یک مجموعه رادیانت بسته است.

(برهان: فرض می‌کنیم $U = \bigcap_{i \in I} U_i$ که U_i ها مجموعه‌های رادیانت بسته باشند؛ حال اگر $x \in U$ برای هر $i \in I$ داریم $x \in U_i$ پس برای $0 \leq \lambda < 1$ می‌دانیم که $\lambda x \in U_i$ به ازای هر $i \in I$ بنابراین $\lambda x \in U$ ؛ از طرفی اشتراک دلخواه از مجموعه‌های بسته، بسته است.)

از این رو نتیجه می‌گیریم که U نیز یک مجموعه رادیانت بسته است.

اثبات عکس قضیه:

ابتدا ثابت می‌کنیم که یک مخروط محدب توپر و بسته مانند Q و $0 < \lambda < 1$ وجود دارد به گونه‌ای که

$$x \in \text{int}Q, \quad U \cap (\lambda x + Q) = \emptyset \quad (1)$$

. از آنجایی که U یک مجموعه رادیانت بسته و $x \notin U$ فرض شده است، یک

$$0 < \lambda < 1 \quad \text{داریم که} \quad x' = \lambda x \notin U$$

ما ادعا می‌کنیم که U و x' می‌توانند توسط مخروط محدب و توپر و بسته Q ، جدا شوند

به قسمی که $x' \in \text{int}Q$.

(برهان خلف) اگر این ادعا درست نباشد دنباله‌ای مانند $\{Q_j\}_{j \geq 1}$ از مخروط‌های محدب و توپ‌ریز و بسته وجود خواهند داشت که

$$Q_{j+1} - \{0\} \subset \text{int}Q_j, \quad \bigcap_{j \geq 1} Q_j = \tilde{R}_x$$

و چون طبق فرض خلف هیچ کدام از مخروط‌ها نمیتواند x' و U را مجزا کند یعنی داریم:

$$(x' + Q_j) \cap U \neq \emptyset.$$

پس برای هر j ، x_j ‌هایی وجود دارند که $x_j \in x' + Q_j$ و $x_j \in U$ ؛ یعنی $y_j \in Q_j$ هست که $x_j = x' + y_j \in U$.

حال دو حالت پیش می‌آید:

(۱) دنباله $\{y_j\}_{j \geq 1}$ یک دنباله غیر کراندار باشد، بدون از دست دادن کلیت مساله فرض می‌کنیم $\|y_j\| \rightarrow +\infty$ آنگاه برای هر $\alpha > 0$ داریم:

$$\alpha \frac{x_j}{\|y_j\|} = \alpha \frac{x'}{\|y_j\|} + \alpha \frac{y_j}{\|y_j\|}. \quad (۱')$$

$\|y_j\| \rightarrow \infty$ ایجاب می‌کند که $\alpha \frac{x'}{\|y_j\|}$ به سمت صفر میل می‌کند و از اینکه $y_j \in Q_j$ داریم $\alpha \frac{y_j}{\|y_j\|} \in Q_j$ (از تعریف مخروط)، همچنین از برابری $\bigcap Q_j = \tilde{R}_x$ نتیجه می‌گیریم که $\alpha \frac{y_j}{\|y_j\|}$ به سمت $\alpha \frac{x}{\|x\|}$ میل می‌کند. چون U یک مجموعه رادیانت فرض شده و $x_j \in U$ پس برای j ‌های خیلی بزرگ از رابطه (۱') داریم $\alpha \frac{y_j}{\|y_j\|} \in U$. بعلت بسته

بودن مجموعه U و این که $\alpha \frac{y_j}{\|y_j\|} \rightarrow \alpha \frac{x}{\|x\|}$ داریم $\alpha \frac{x}{\|x\|} \in U$ ، پس برای هر $\alpha > 0$ داریم $\alpha x \in U$ ؛ به تناقض با فرض رسیدیم پس حالت (۱) غیر ممکن است.

(۲) دنباله $\{y_j\}_{j \geq 1}$ ، یک دنباله کراندار باشد باز هم بدون از دست دادن کلیت مساله

فرض می کنیم $y_j \rightarrow y \in R_x$ (زیرا $\cap Q_j = \tilde{R}_x$ و $y_j \in Q_j$).

پس وجود دارد $\gamma \geq 0$ به گونه ای که $y = \gamma x$ ، از آنجایی که $x_j \rightarrow x' + y$ و $x' = \lambda x$

پس داریم

$$x_j \rightarrow x' + \gamma x = (\lambda + \gamma)x.$$

از این که $x_j \in U$ و U بسته است داریم $(\lambda + \gamma)x \in U$ ، از طرفی دیگر به علت این که

$\lambda x \notin U$ و $\lambda \leq \lambda + \gamma$ و ویژگی رادیانت بودن مجموعه U داریم $(\lambda + \gamma)x \notin U$ ، که این

دو نتیجه باهم تناقض دارند.

پس هیچ کدام از حالت ها ممکن نیست، از این رو فرض خلف باطل است و

مجموعه U و x' می توانند بوسیله مخروط محدب و توپری مانند Q از هم جدا شوند به

گونه ای که $x' \in \text{int}Q$ باشد. بنابراین مخروط محدب و توپری Q و $0 < \lambda < 1$ وجود

دارد که ادعای (۱) برای آن برقرار باشد، حال با استفاده از قضیه (۲.۱.۱) می توانیم

خانواده ای از توابع مستقل خطی مانند $F = \{f_i\}_{i \in N}$ در X^* را داشته باشیم به گونه ای

که $T^F \subset \text{int}Q$ و به ازای هر $i \in N$ ، $f_i(x) = 1$ پس داریم:

$$T^F + \lambda x = \{y + \lambda x \quad : \quad f_i(y) > 0\} = \{z \quad : \quad f_i(z - \lambda x) > 0\}$$

$$= \{z \quad : \quad f_i(z) - \lambda f_i(x) > 0\} = \{z \quad : \quad f_i(z) > \lambda\}. \quad (۲)$$

بعلت این که $U \cap (\lambda x + Q) = \emptyset$ ، برای هر $u \in U$ وجود دارد $i \in N$ که $f_i(u) \leq \lambda$ ؛ زیرا $u \notin \lambda x + Q$ و چون $T^F \subset \text{int}Q$ داریم $\lambda x + T^F \subset \lambda x + \text{int}Q$ بنابراین $u \notin \lambda x + T^F$ پس طبق رابطه (۲) نتیجه می‌گیریم یک $i \in N$ وجود دارد به قسمیکه $f_i(u) \leq \lambda$. اکنون فقط کافیهست $\epsilon > 0$ را به گونه‌ای انتخاب کنیم که $\epsilon < 1 - \lambda$ باشد، پس داریم $f_i(u) \leq \lambda \leq 1 - \epsilon$ ، از این رو ما خانواده‌ای از توابع را یافتیم که برای هر $u \in U$ داشته باشیم یک $i \in N$ که $f_i(u) \leq 1 - \epsilon$ و $f_i(x) = 1$ برای هر $i \in N$ که طبق تعریف (۲.۱۰.۲) مجموعه U و x از یکدیگر به طور اکید مجزا شده‌اند و اثبات تمام است. بنابراین هر دو طرف قضیه اثبات گردید. $\square$

قضیه ۴.۲.۲. فرض کنیم $U \subseteq X$ یک مجموعه رادیانت بسته باشد و $x \in \Delta U$ ، آنگاه یک مجموعه محافظ برای U در نقطه x وجود دارد. برهان.

ابتدا ثابت می‌کنیم که یک مخروط محدب توپر و بسته مانند Q و $0 < \lambda < 1$ وجود دارد که

$$x \in \text{int}Q, \quad U \cap (x + Q) = \{x\}. \quad (1)$$

فرض می‌کنیم که چنین مخروطی وجود نداشته باشد پس می‌توانیم دنباله‌ای از مخروط‌های محدب و توپر و بسته مانند $\{Q_j\}$ با خواص زیر را داشته باشیم:

(۱) برای هر $j = 1, 2, \dots$ داشته باشیم $Q_{j+1} - \{0\} \subset \text{int}Q_j$

$$(۲) \quad \bigcap_{j \geq 1} Q_j = R_x$$

(۳) برای هر $j = 1, 2, \dots$ نیز داشته باشیم $x \in \text{int}Q_j$

(۴) $y_j \in Q_j$ که برای هر $j = 1, 2, \dots$ داشته باشیم $y_j \neq 0$ و $x_j = x + y_j \in U$

اگر دنباله $\{y_j\}_{j \geq 1}$ غیر کراندار باشد مشابه اثبات قضیه قبل داریم برای هر $\rho > 0$ ، $\rho x \in U$ که این یک تناقض است زیرا $x \in \Delta U \subset \partial U$ و چون x یک نقطه مرزی U است نمی‌توانیم برای $\rho > 1$ داشته باشیم $\rho x \in U$.
اگر دنباله $\{y_j\}_{j \geq 1}$ کراندار باشد و $y_j \rightarrow y \in R_x$ و $\gamma \geq 0$ وجود دارد که $y = \gamma x$ ، اگر $\gamma > 0$ باشد $x_j \rightarrow (1 + \gamma)x$ از اینرو $(1 + \gamma)x \in U$ ، که این بار نیز با فرض نقطه مرزی بودن x به تناقض می‌رسیم. (بنابراین در $\gamma \geq 0$ حالت $>$ اتفاق نمی‌افتد).

فرض کنید که $\gamma = 0$ و $\beta_j = \frac{\|y_j\|}{\|x\|}$ پس برای هر $j \in N$ داریم $\beta_j > 0$ و $\lim_{j \rightarrow \infty} \beta_j = \gamma = 0$. علاوه بر این چون $\bigcap_{j \geq 1} Q_j = R_x$ و $y_j \in Q_j$ داریم:

$$(۲) \quad \lim_{j \rightarrow \infty} \frac{y_j}{\beta_j} = \frac{\gamma x}{\gamma} = x.$$

(زیرا $\frac{1}{\beta_j} > 0$ و طبق تعریف مخروط $\frac{y_j}{\beta_j} \in Q_j$)، علاوه بر این چون $x \in \Delta(U)$ و $x + y_j \in U$ طبق روابط (۲.۱) و (۲.۲) که در تعاریف ابتدایی بخش آمد داریم ϵ و λ مثبتی وجود دارد که

$$y_j \notin \bigcup_{0 < \lambda \leq \lambda_0} \lambda B(x, \epsilon).$$

پس برای z های خیلی داریم $\|y_j/\beta_j - x\| \geq \epsilon$ که این با عبارت (۲) تناقض دارد. حال فرض می‌کنیم که Q مخروط محدب و توپری باشد که فرض (۱) برای آن برقرار باشد پس خانواده‌ای از توابع مستقل خطی مانند $F = \{f_i\}_{i \in N}$ داریم که $T^F \subset \text{int}Q$ و برای هر $i \in N$ $f_i(x) = 1$ ، از آن جایی که $f_i(y) > 1 \quad \forall i \in N$ $x + T^F = \{y \mid f_i(y) > 1 \quad \forall i \in N\}$ پس برای هر $u \in U$ که $u \neq x$ باشد یک $i \in N$ وجود دارد که $f_i(u) \leq 1$ (زیرا $u \notin (x + Q)$ پس $u \notin x + T^F$)، از آنجایی که $\{z \mid f_i(z) = 1, \forall i \in N\} = \{x\}$ نتیجه می‌گیریم که $f_i(u)$ برای هر $u \in U$ که $u \neq x$ ، کوچکتر از یک می‌باشد. پس $\inf f_i(u) < 1$ که با رجوع به تعریف مجموعه محافظ در (۲.۲.۱۱) اثبات تمام است. $\square$

قضیه ۵.۲.۲. فرض کنیم $U \subseteq X$ اگر برای هر نقطه $x_0 \in \text{cl}U$ یک مجموعه محافظ برای x_0 نسبت به U وجود داشته باشد آنگاه $x_0 \notin \Gamma(U, x_0)$.

برهان. برهان خلف: فرض کنیم $x_0 \in \Gamma(U, x)$ پس برای دنباله‌ای مثبت مانند $\lambda_k \rightarrow 0$ داریم $u_k \rightarrow x_0$ و به قسمی که $x_0 + \lambda_k u_k \in U$ ، اگر برای x_0 یک مجموعه محافظ در U مانند $F = \{f_i\}_{i \in N}$ داشته باشیم آن‌گاه

$$1 \geq \inf f_i(x_0 + \lambda_k u_k) = \inf (1 + f_i(\lambda_k u_k)) = 1 + \lambda_k \inf f_i(u_k).$$

(زیرا طبق تعریف مجموعه محافظ برای هر $u \in U$ داریم $\inf f_i(u) \leq 1$)، پس می توانیم نتیجه بگیریم که $\inf f_i(u_k) \leq 0$. علاوه بر این چون $u_k \rightarrow x_0$ نتیجه می گیریم $\inf f_i(x_0) \leq 0$ ؛ که این با $f_i(x_0) = 1$ تناقض دارد پس فرض خلف باطل و حکم درست است. $\square$

لم. ۳.۲.۲. فرض کنیم $A_1 \subseteq X$ یک ستاره گون و $\text{int ker } A_1 \neq \emptyset$ باشد و $A_2 \subset X$ یک مجموعه رادیانت فرض شود که $\text{int } A_1 \cap A_2 = \emptyset$ و $A_1 \cap A_2 \neq \emptyset$ آنگاه نتیجه می شود $0 \in \partial(A_1 - A_2)$. برهان.

ابتدا نشان می دهیم رابطه زیر برقرار است

$$(\lambda a + A_1) \cap A_2 = \emptyset, \quad \forall a \in \text{int kern } A_1, \quad \lambda > 0. \quad (1)$$

برهان خلف: فرض کنیم که وجود داشته باشد $a_1 \in \text{int ker } A_1$ و $\lambda > 0$ و $z \in A_1$ به قسمی که $a_2 = \lambda a_1 + z \in A_2$ ، چون $a_2 \in A_2$ و A_2 یک مجموعه رادیانت است و $\frac{1}{1+\lambda} a_2 \in A_2$ عددی کوچکتر از یک می باشد داریم $\frac{1}{1+\lambda} a_2 \in A_2$. از طرفی داریم:

$$\frac{1}{1+\lambda} a_2 = \frac{\lambda}{1+\lambda} a_1 + \frac{1}{1+\lambda} z \in \text{int } A_1.$$

زیرا a_1 متعلق به هسته A_1 و z متعلق A_1 می باشد و از تعریف هسته ما رابطه بالا را نتیجه می گیریم.

بنابراین $\frac{1}{1+\lambda} a_2 \in A_2 \cap \text{int}A_1$ که با فرض تناقض دارد، پس رابطه (۱) برقرار است که این رابطه هم ارز با عبارت زیر است:

$$\lambda a \notin A_2 - A_1, \quad \forall a \in \text{int} \text{ kern}A_1 \quad \lambda > 0.$$

از آنجایی که $A_1 \cap A_2 \neq \emptyset$ داریم $0 \in A_2 - A_1$ ، که با رابطه بالا قبلی می شود $0 \in \partial(A_2 - A_1)$ ، بوضوح $0 \in \partial(A_1 - A_2)$ نیز برقرار است و اثبات تمام است. $\square$

حال به مهم ترین قضیه این بخش یعنی تجزیه نقطه از ستاره گون و تجزیه دو ستاره گون از هم میسریم ابتدا قضیه ای را که در فضای R^n آمده است می آوریم

قضیه ۶.۲.۲. اگر U و V مجموعه های ستاره گون در R^n باشند به قسمی که $\text{int} \text{ kern}U \neq \emptyset$ باشد و $\text{int}U \cap V = \emptyset$ آنگاه U و V بوسیله مجموعه ای از بردارها مانند $F = (l_i)_{i=1,2,\dots,m}$ به طور ضعیف مجزا میشوند.

اثبات تمامی قضایای معادل مربوط به R^n در [۴] آمده است.

اشکال بعد نمایشی از این جداسازی در فضای R^n توسط بردارها را نشان می دهد:

قضیه ۲.۲.۲. اگر A_1 و A_2 دو مجموعه ی ستاره گون در X با $\text{int } \ker A_1 \neq \emptyset$ باشند و $\text{int } A_1 \cap A_2 = \emptyset$ آنگاه A_1 و A_2 بوسیله مجموعه توابع خطی مانند $F = \{f_i\}_{i \in N}$ به طور ضعیف مجزا میشوند.

برهان. اگر $a_1 \in \text{int } \ker A_1$ آن گاه $U_1 = A_1 - a_1$ یک مجموعه رادیانت است و $0 \in \text{int } \ker U_1$.

(زیرا: فرض کنیم $0 < \lambda < 1$ و $x \in U_1$ داریم $z \in A_1$ و $x = z - a_1$ پس $\lambda x = \lambda z - \lambda a_1 = \lambda z - [(\lambda - 1)a_1 + a_1] = [\lambda z + (1 - \lambda)a_1 - a_1] \in A_1 - a_1 = U_1$ پس U_1 یک مجموعه رادیانت است.)

با بکار بردن لم (۲.۱.۲) خانواده ای از مجموعه های محدب مانند $\{U^t\}_{t \in U_1}$ را داریم که

$$U_1 = \cup_{t \in U_1} U^t \quad ; \quad B(0, \epsilon) \subset U^t, \quad \forall t \in U_1.$$

هم چنین $U_2 = A_2 - a_2$ اگر $a_2 \in \ker U_2$ باشد و U_2 مشابه قبل یک مجموعه رادیانت است به شکل $U_2 = \cup_{v \in U_2} D_v$ در صورتی که $D_v = \{\alpha v \mid \alpha \in [0, 1]\}$ باشد.

حال اگر $U = U_1 - U_2$ آنگاه

$$U = U_1 - U_2 = \cup_{t \in U_1} U^t - \cup_{v \in U_2} D_v = \cup_{t \in U_1, v \in U_2} (U^t - D_v).$$

هر کدام از مجموعه های $U^t - D_v$ (که $U^t - D_v = \{t - v \mid t \in U^t, v \in D_v\}$) محدب هستند و هر کدام $B(0, \epsilon)$ را در بر دارند زیرا تفاضلی که به این شکل تعریف شده

یک انتقال مجموعه U^t در راستای خط aV می باشد و U^t ها نیز محدب و شامل گوی $B(o, \epsilon)$ بودند .

از لم (۱.۱.۲) می دانیم که μ_U با $\mu_{\bar{U}}$ یکی می شود و

$$\partial U = \partial \bar{U} = \{x \in X : \mu_U(x) = 1\} .$$

فرض کنیم $a = a_2 - a_1$ و $U - a = U_1 - U_2 - (a_2 - a_1) = U - a$ باشد .

اگر $a \notin U$ آنگاه $\mu_U(a) \geq 1$ می باشد از این رو داریم $\mu_{\bar{U}}(a) = \mu_U(a) \geq 1$.

از آن جایی که $\bar{U} = \{x : \mu_U(x) \leq 1\}$ و $\partial \bar{U} = \{x : \mu_U(x) = 1\}$ برقرار

است داریم $a \notin \bar{U}$ یا $a \in \partial \bar{U}$.

حال اگر $a \in U$ باشد آنگاه

$$o \in U - a = (U_1 + a_1) - (U_2 + a_2) = A_1 - A_2 .$$

از این رو $A_1 \cap A_2 \neq \emptyset$ است و همچنین داشتیم $int A_1 \cap A_2 = \emptyset$ از لم (۳.۲.۲)

نتیجه می گیریم که $o \in \partial(A_2 - A_1) = \partial(U - a)$.

بنا براین a یک نقطه مرزی مجموعه U است که با رابطه قبلی می دانیم که a یک

نقطه مرزی برای $\bar{U}$ نیز هست ، پس می توانیم نتیجه بگیریم که در هر حالتی $a \notin \bar{U}$ یا

$$a \in \partial \bar{U} .$$

فرض کنیم $a \notin \bar{U}$ ، با بکار بردن قضیه ۳.۲.۲ می توانیم a را از مجموعه $\bar{U}$ بوسیله

$\{f_i\}_{i \in \mathbb{N}}$ به طور اکید مجزا کنیم .

به راحتی می بینیم که همین $\{f_i\}_{i \in \mathbb{N}}$ دو مجموعه A_1 و A_2 را نیز از هم به طور ضعیف

مجزا می کنند زیرا برای هر $u \in U$ داریم:

$$f_i(u) < f_i(a).$$

یعنی برای هر $x_1 \in U_1$ و $x_2 \in U_2$ داریم $f_i(x_2 - x_1) < f_i(a_2 - a_1)$ که با توجه به خطی بودن f_i ها داریم $f_i(x_2 - a_2) < f_i(x_1 - a_1)$ که $x_2 - a_2 \in U_2 - a_2 = A_2$ و $x_1 - a_1 \in U_1 - a_1 = A_1$ پس همان f_i ها مجموعه A_1 و A_2 را نیز از هم مجزا می کند. حال فرض می کنیم حالت دیگر یعنی $a \in \partial \bar{U}$ اتفاق بیافتد؛ پس طبق نتایجی که تا الان داشتیم می توانیم مجموعه محافظی مانند $\{f_i\}_{i \in N}$ که $\bar{U}$ را از a بطور ضعیف مجزا کند، داشته باشیم.

بنابراین A_1 و A_2 نیز بطور ضعیف از هم مجزا می شوند و اثبات تمام است.

□

قضیه ۲.۲.۸. اگر U و V مجموعه های ستاره گون باشند در X به قسمی که $\text{int } \ker U$ ناتهی باشد $U \cap V \neq \emptyset$ و $\text{int } U \cap V = \emptyset$ و $z \in \ker V - \text{int } \ker U$ و $Z = U - V + z$ آنگاه یک مجموعه محافظ از $F = \{f_i\}_{i \in N}$ برای Z در نقطه z وجود دارد که این مجموعه $\{f_i\}_{i \in N}$ دو مجموعه U, V را نیز به طور ضعیف مجزا می کند بعبارتی احکام زیر برقرارند:

$$(۱) \text{ برای هر } i \in N \text{ داریم } f_i(z) = ۱,$$

(۲) برای هر $u \in U$ و $v \in V$ که $u \neq v$ یک $i \in N$ وجود دارد به گونه ای که

$$f_i(u) < f_i(v)$$

برهان .

اثبات قسمت ۱: فرض می کنیم $v \in \text{kern } V$ و $u \in \text{int kern } U$ باشد اگر $z = v - u$ داریم $Z = (U - u) - (V - v) = U - V + z$ بنا بر این Z که به صورت تفاضل دو مجموعه رادیانت است، یک مجموعه رادیانت با $\circ \in \text{int kern } Z$ خواهد بود. به وسیله اثباتی مشابه قضیه (۷.۲.۲) می توانیم نشان دهیم که $z \notin \text{cl } Z$ یا $z \in \partial \bar{Z}$ ؛ از آن جایی که $U \cap V \neq \emptyset$ داریم $\circ \in U - V$ پس $z \in U - V + z = Z$ بنا بر این z فقط می تواند یک نقطه مرزی در $\bar{Z}$ باشد، علاوه بر این چون $z \in \text{kern } V - \text{int ker } U$ داریم $z \in z - (\text{kern } V - \text{int ker } U) = z - \circ$ پس از اینکه $\circ \in \text{int kern}(U - V) + z = \text{int kern } Z$ می دانیم $\Delta(Z)$ بر مرز Z منطبق می شود پس $z \in \Delta(Z)$.

بنابراین بوسیله قضیه (۵.۲.۲) یک مجموعه محافظ مانند $F = \{f_i\}_{i \in N}$ در Z نسبت به z وجود دارد؛ به آسانی دیده می شود که خانواده F بطور ضعیف V و U را از هم مجزا می کند.

۲. اگر $u \in U$ و $v \in V$ که $u \neq v$ باشد آنگاه $z \neq u - v + z$ می باشد، لذا یک $i \in N$ وجود دارد که $f_i(z) = 1 < f_i(u - v + z)$ ، بنابراین داریم $f_i(u) < f_i(v)$ و این اثبات را تمام می کند. $\square$

۳.۲ مشخصه های بهترین تقریب بوسیله مجموعه های ستارگون

اگر X یک فضای باناخ حقیقی با پایه $\{x_i\}_{i \in N}$ باشد و $U \subset X$ یک ستاره گون فرض شود، همچنین $x \notin U$ و $r = \inf_{u \in U} \|x - u\|$ آنگاه $U \cap \text{int} B(x, r) = \emptyset$. بنابراین به وسیله قضیه ۲.۲.۸ مجموعه U و گوی $B(x, r)$ میتوانند بطور ضعیف از هم مجزا شوند و با استفاده از این نتایج به مشخصات بهترین تقریب روی ستاره گون ها دست پیدا می کنیم.

ابتدا یاد آوری میکنیم که گوی $B(x, r)$ یک ستاره گون است، و همچنین $x \in \text{int kern } B(x, r)$ می باشد زیرا اگر $r > 0$ و V یک همسایگی برای x باشد به گونه ای که برای هر $\lambda \in [0, 1]$ و $z \in V$ و $y \in B(x, r)$ داریم:

$$\begin{aligned} & \|x - [\lambda z + (1 - \lambda)y]\| = \\ & \|\lambda(x - z) + (1 - \lambda)(x - y)\| \\ & \leq \|\lambda(x - z)\| + \|(1 - \lambda)\|x - y\| \\ & \leq \lambda r + (1 - \lambda)r = r. \end{aligned}$$

پس برای هر $z \in V$ و $y \in B(x, r)$ نتیجه گرفتیم $\lambda z + (1 - \lambda)y \in B(x, r)$ پس $V \subset \text{kern } B(x, r)$ و چون V یک همسایگی برای x بود داریم $x \in \text{int kern } B(x, r)$.

تذکر. ۲.۳.۲ یکی از ابزارهای مهم مطالعه در مورد $\{f_i\}_{i \in N}$ استفاده از تابع فوق خطی $q(x) = \inf_{i \in N} f_i(x)$ می باشد. در [۷] آمده است که اگر U و V توسط خانواده $\{f_i\}_{i \in N}$ از هم مجزا شوند آنگاه تابع فوق مشتق پذیر $\bar{\partial}_q$ در صفر که تعریف می شود $co\{f_i : i \in N\}$ برپوسته محدب $\bar{\partial}_q(0) = \{f \in X^* : f(x) \geq q(x), \forall x \in X\}$ منطبق می شود.

قضیه. ۹.۳.۲ اگر U یک زیر مجموعه رادیانت در X باشد و $u_0 \in U$ و $x \notin U$ ، آنگاه احکام زیر برقرارند:

(۱) اگر $u_0 \in P_U(x)$ آنگاه خانواده ای مستقل از توابع خطی مانند $F = \{f_i\}_{i \in N}$ وجود دارد که

• الف - برای هر $i \in N$ داریم $f_i(x) = 1$ ،

• ب - برای هر $u \in U$ و $v \in B(x, r)$ (هنگامی که $r = d(x, U)$) و $u \neq v$ یک $i \in N$ وجود داشته باشد که $f_i(u) < f_i(v)$.

(۲) اگر $F = \{f_i\}_{i \in N}$ وجود داشته باشند که شرط زیر برای آن برقرار باشد آنگاه $u_0 \in P_U(x)$

• ج - $U \times B(x, r) = \cup_{i \in N} (U \times B(x, r))_i$ (هنگامی که $r = \|x - u_0\|$) و $((U \times B(x, r))_i = \{(u, v) \in U \times B(x, r) : f_i(u) \leq f_i(v)\})$

شرط بالا معنی می دهد که برای هر $u \in U$ و $v \in V$ که $u \neq v$ یک $i \in N$ وجود داشته باشد که $f_i(u) < f_i(v)$ برقرار باشد.

برهان .

(۱) فرض کنیم $u_0 \in P_U(x)$ باشد آنگاه داریم $\|x - u_0\| = r = \inf_{u \in U} \|x - u\|$ که این نتیجه می دهد که $u_0 \in U \cap B(x, r) \neq \emptyset$ و هم چنین می دانیم گوی $B(x, r)$ ستاره گونی است که $x \in \text{int } \text{kern } B(x, r)$ می باشد.

علاوه بر این $U \subset \{u \in X \mid \|u - x\| \geq r\}$ پس $U \cap \text{int } B(x, r) = \emptyset$.

حال فرض می کنیم $Z = U - B(x, r)$ از آنجایی که $0 \in \text{kern } U$ و $x \in \text{int } \text{kern } B(x, r)$ لذا $z_0 = -x \in \text{kern } U - \text{int } \text{kern } B(x, r)$ باشد .

پس بوسیله قضیه (۲.۲.۸) می دانیم $F = \{f'_i\}_{i \in N}$ وجود دارد که برای هر $i \in N$ داریم $f'_i(-x) = 1$ ، همچنین برای $u \in U$ و $v \in B(x, r)$ که $u \neq v$ یک $i \in N$ وجود دارد که $f'_i(u) \leq f'_i(v)$. بنابراین هر دو حالت (الف) و (ب) برای $F = \{f_i\}_{i \in N}$ برقرار است هنگامی که به ازای هر $i \in N$ ، $f_i = -f'_i$ باشد .

۲. فرض کنیم شرط (ج) برقرار باشد اگر $q(x) = \inf_{i \in N} f_i(x)$ آنگاه شرط (ج) با شرط زیرهم ارزاست :

$$q(u - v) \leq 0 \quad \forall u \in U, \quad \forall v \in B(x, r) \quad (1)$$

ما ابتدا نشان می دهیم که $U \cap \text{int } B(x, r) = \emptyset$.

برهان خلف : فرض کنیم که وجود دارد $u \in U$ و $u \in \text{int } B(x, r)$ بنابراین همسایگی u از زیرمجموعه $B(x, r)$ خواهد بود اگر V یک همسایگی از صفر باشد آن گاه $u - V$ همسایگی از u خواهد بود پس داریم یک همسایگی از صفر مانند V که $u - V \subset B(x, r)$ ، هم چنین از آن جایی که U یک رادیانت فرض شده و هر مجموعه رادیانت صفر را در بر

دارد با رابطه (۱) نتیجه می شود که برای هر $v \in V$ ، $q(v) \leq 0$.
 زیرا $u - v \in u - V \subset B(x, r)$ و $u \in U$ بنابراین $q(u - (u - v)) = q(v) \leq 0$ و از
 خاصیت همگن مثبت بودن q نتیجه می گیریم برای هر $x \in X$ ، $q(x) \leq 0$ ، بنابراین
 $0 \in \bar{\partial}q(0)$ ، با استفاده از تذکر (۲.۳.۲) داریم $0 \in \text{co}\{f_i : i \in N\}$ ، که این با
 مستقل خطی بودن $f = \{f_i\}_{i \in N}$ تناقض دارد پس فرض خلف باطل است.
 بنابراین نتیجه می گیریم که $U \subset \{u \in : \|u - x\| \geq r\}$ و از آنجایی که $r = \|x - u_0\|$
 و $u_0 \in U$ داریم $r = \inf_{u \in U} \|x - u\|$ پس $u_0 \in P_U(x_0)$ و اثبات تمام است.

□

قضیه ۱۰.۳.۲ اگر A ستاره گونی در X باشد و $x_0 \in A$ و $x \notin A$ ، آنگاه احکام زیر
 برقرارند:

(۱) اگر $x_0 \in P_A(x)$ آنگاه مجموعه محافظ از $F = \{f_i\}_{i \in N}$ وجود دارد که

- الف - برای هر $i \in N$ داریم $f_i(x) = 1$ ،
- ب - برای هر $a \in A$ و $v \in B(x, r)$ که $a \neq v$ ، یک $i \in N$ وجود داشته باشد
 که $f_i(a) < f_i(v)$.

(۲) اگر $F = \{f_i\}_{i \in N}$ وجود داشته باشند که شرط زیر برای آن برقرار باشد آنگاه

$$x_0 \in P_A(x)$$

$$\bullet \text{ ج — } A \times B(x, r) = \cup_{i \in N} (A \times B(x, r))_i$$

$$((A \times B(x, r))_i = \{(a, v) \in A \times B(x, r) : f_i(a) \leq f_i(v)\} \text{ (هنگامیکه)}$$

برهان .

(۱) فرض کنیم $x_0 \in P_A(x)$ باشد آنگاه داریم $r = d(x_0, A)$ که این نتیجه می دهد که $x_0 \in A \cap B(x, r)$ و $A \cap B(x, r) \neq \emptyset$ ، لذا گوی ستاره گون $B(x, r)$ که $x \in \text{int kern} B(x, r)$ را داریم .

علاوه بر این $A \subset \{u \in X \mid \|u - x\| \geq r\}$ پس $A \cap \text{int} B(x, r) \neq \emptyset$.

حال فرض می کنیم $Z = A - B(x, r)$ از آنجایی که $u \in \text{kern } A$ و $x \in \text{int kern} B(x, r)$ لذا $z_0 = u - x \in \text{kern } A - \text{int kern } B(x, r)$ می باشد .

پس بوسیله قضیه (۲.۲.۸) می دانیم که خانواده ای از توابع مستقل خطی مانند $G = \{g_i\}_{i \in N}$ وجود دارد که برای هر $i \in N$ داریم $g_i(z_0) = 1$ ، همچنین برای $a \in A$ و $v \in B(x, r)$ که $a \neq v$ یک $i \in N$ وجود دارد که $g_i(a) \leq g_i(v)$.

حال اگر $u \in \text{kern} A$ ثابت و برای هر g_i مقداری مانند c_i داشته باشد یعنی $c_i = g_i(u)$ ، برای هر i تعریف می کنیم $f_i(x) = -g_i(x) + c_i$ ؛ که برای هر f_i داریم $f_i(x) = -g_i(x) + c_i = g_i(u - x) = g_i(z_0) = 1$.

بنابراین هر دو حالت (الف) و (ب) برای $F = \{f_i\}_{i \in N}$ برقرار است .

۲- اثبات قسمت دوم مشابه قضیه (۲.۳.۹) برای رادیانت ها می باشد . $\square$

فصل ۳

تجزیه ستاره گون ها و جداسازی شکل‌های

نامحدب به ستاره گون ها

در این فصل به دنبال این بوده ایم بحث مشخصه های بهترین تقریب را روی مجموعه های نامحدب بیان کنیم . بدین منظور ابتدا چند قضیه والگوریتیم برای جداسازی یک مجموعه نامحدب به ستاره گون ها آورده ایم و سپس از این تجزیه برای بدست آوردن مشخصه های بهترین تقریب روی مجموعه های نامحدب کمک گرفته ایم .

۱.۳ تجزیه یک ستاره گون به مجموعه های محدب

قضیه ۱۱.۱.۳ . اگر $U \subset X$ باشد و $u \in U$ آنگاه جملات زیر هم ارزند:

(۱) خانواده اندیسگذاری مانند I و $\epsilon > 0$ و خانواده ای از مجموعه های محدب مانند $(U_i)_{i \in I}$ وجود دارند که

$$U = \bigcup_{i \in I} U_i, \quad B(u, \epsilon) \subset U_i \quad \forall i \in I.$$

(۲) U یک شکل ستاره گون است و $u \in \text{int } \text{kern} U$.

برهان. (۱ $\rightarrow$ ۲):

فرض کنیم $z \in B(u, \epsilon)$ و $x \in U$ و $\alpha \in [0, 1]$ ، از قسمت (۱) نتیجه می گیریم $i \in I$ وجود دارد که $x \in U_i$ ، از آنجایی که U_i محدب است و $z \in B(u, \epsilon) \subset U_i$ نتیجه می گیریم که $(1 - \alpha)z + \alpha x \in U_i \subset U$.

چون برای هر x دلخواه متعلق به U این رابطه برقرار است بنا بر این $z \in \text{kern} U$ و چون برای هر $z \in B(u, \epsilon)$ این را داشتیم داریم $B(u, \epsilon) \subset \text{kern} U$ پس $u \in \text{int } \text{kern} U$. (۲ $\rightarrow$ ۱):

از آن جایی که $u \in \text{int } \text{kern} U$ پس حتما وجود دارد $\epsilon > 0$ که $B(u, \epsilon) \subset \text{kern} U$.

برای هر $x \in U$ تعریف کنیم $U_x = \text{co}(x \cup B(u, \epsilon))$.

$co U = \{ \sum_{i=1}^n \lambda_i x_i \mid x_i \in U, \lambda_i \geq 0, \sum_{i=1}^n \lambda_i = 1, n \in \mathbb{N} \}$ که در [۹] اثبات می شود

$co(U)$ کوچکترین مجموعه محدب شامل U می باشد. بنابراین U_x تعریف شده محدب

و بسته می باشد، از آنجایی که برای هر $x \in U$ داریم $x \in U_x$ بنابراین داریم:

$$U \subset \bigcup_{x \in U} U_x. \quad (1)$$

از طرفی برای هر U_x داریم $U_x \subset U$ که نتیجه می دهد :

$$\cup U_x \subset U. \quad (۲)$$

از رابطه (۱) و (۲) نتیجه می گیریم $\cup U_x = U$ و $B(u, \epsilon) \subset U_x$ بنا بر این اثبات تمام شد .

□

همانطور که از تعریف ستاره گون ها داریم می دانیم که هر مجموعه محدب یک ستاره گون نیز هست ، بالعکس اگر داشته باشیم $U = \text{kern}U$ می توانیم نتیجه بگیریم مجموعه U حتما محدب است .

بعنوان یکی از کاربردهای این قضیه ، می توانیم از بحث تقریب بر روی مجموعه های محدب استفاده کرده و به مشخصات بهترین تقریب روی ستاره گون ها دست یابیم .
به دو قضیه زیر که در مورد مجموعه های محدب و اجتماع متناهی از مجموعه های پروکسیمینال آمده است توجه می کنیم .

قضیه ۱۲.۱.۳ هر مجموعه محدب بسته در فضای ضرب داخلی چبیشف است . ([۹] قضیه ۳.۵)

قضیه ۱۳.۱.۳ اجتماع متناهی از پروکسیمینال ، پروکسیمینال است .
برهان : اگر $U = \cup_{i \in \{1, 2, \dots, n\}} U_i$ باشد و هر کدام از U_i ها محدب باشند و r_i فاصله نقطه

x تا مجموعه U_i در نظر گرفته شود آن گاه $r = \min\{r_1, r_2, \dots, r_m\}$ فاصله مجموعه U از x خواهد بود .

بنابراین اگر تحت شرایطی فضای ما ضرب داخلی باشد و تعداد مجموعه های محدب در هر ستاره گون متناهی شود ، می توانیم نتیجه بگیریم که ستاره گون پروکسیمینال است .

در سیزدهمین کنفرانس ملی انجمن کامپیوتر سال ۱۳۸۶ که در جزیره کیش برگزار شد ، الگوریتم و روشی کاربردی برای تجزیه ستاره گون ها و تجزیه اشکال نامحدب در R^n به نواحی ستاره ای مطرح گردید (ببینید در [۱]) که در زیر به آن اشاره می کنیم :

تعریف. ۱۲.۱.۳ اگر A یک چند ضلعی در فضای R^n باشد ، راس هایی که دارای زاویه داخلی بیش از ۱۸۰° درجه باشند را مقعر می نامیم .
(نکته : یک مجموعه محدب ، هیچ راس مقعری ندارد.)

حال اگر یک ستاره گون داشته باشیم با امتداد دادن اضلاع رئوس مقعر ستاره گون می توانیم ستاره گون را به نواحی محدب تجزیه کنیم (می توانیم به اشکالی که در تعریف (۹.۱.۱) آمد توجه کنیم.)

با امتداد دادن حد اکثر n که این خطوط نیز با هم تداخل خواهند داشت تکه های محدبی بوجود می آیند که کل مجموعه را پوشش می دهند با کنار هم گذاشتن مناسب

تکه های محدب (نحوه کار در ادامه خواهد آمد) نواحی محدب ماکسیمال بدست می آیند. ناحیه مشترک بین نواحی محدب ماکسیمال مجموعه، هسته ستاره گون خواهد بود.

هرگاه مجموعه نامحدبی داشته باشیم که با اضافه شدن ناحیه ای مانند c_k به مجموعه ای محدب تبدیل شود به c_k مکمل مجموعه می گوئیم.

۲.۳ تجزیه اشکال نامحدب به ستاره گون ها با الگوریتم های متفاوت

حال اگر یک شکل نامحدب داشته باشیم باز هم با همین روش جداسازی را انجام خواهیم داد با این تفاوت که در اشکال غیر ستاره گون اشتراک بین نواحی محدب ماکسیمال یکی نخواهد بود و لزوماً یک هسته نخواهیم داشت.

نواحی محدب ماکسیمال مشترک در هر هسته تشکیل یک ستاره گون می دهند، پس به دنبال این هستیم که نواحی محدب ماکسیمال با کمترین اشتراک را پیدا کنیم و در نهایت یک پوشش از ستاره گون ها روی مجموعه داشته باشیم.

در فاز اول الگوریتم همه نواحی محدب ماکسیمال را می یابیم برای این منظور ابتدا اضلاع رئوس مقعر را امتداد داده و برای هر راس مقعر v_i تکه های محدب را به دو دسته تقسیم می کنیم، آنهایی که در راس v_i مشترکند و در امتداد لبه i ام راس v_i هستند و آنهایی که در امتداد لبه $i + 1$ ام هستند، از اجتماع گروه اول یک ناحیه محدب ماکسیمال بدست می آید، این کار را برای تمام رئوس مقعر شکل انجام می دهیم و بدین ترتیب یک پوشش از نواحی محدب ماکسیمال برای کل شکل بدست خواهیم آورد.

در فاز بعدی الگوریتم به دنبال پیدا کردن نواحی مشترک مجموعه های محدب های

ماکسیمال خواهیم بود .

الگوریتم پوشش چند ضلعی های ساده توسط نواحی محدب ماکسیمال
(فاز اول) :

(۱) $n = 1$ و $M_1 = \emptyset$ قرار بده. (n شمارنده نواحی محدب ماکسیمال است.)

(۲) با امتداد دادن اضلاع رئوس مقعر نواحی محدب را بدست می آوریم ، با فرض این که هر تکه محدب را با C_i نمایش دهیم آنگاه UC_i مساوی چند ضلعی ما خواهد بود .

(۳) برای هر راس مقعر v_i کارهای زیر را تکرار کن :

(a) نواحی محدبی که در راس v_i مشترکند به دو دسته تقسیم کن : آنهایی که در امتداد لبه i ام هستند و آنهایی که در امتداد لبه $i + 1$ ام هستند .

(b) مراحل زیر را برای هر دو دسته اجرا کن :

i. اجتماع همه تکه های محدب را مساوی D_j قرار بده و این تکه ها را تیک

سفید بزن .

ii. مراحل زیر را تا وقتی که همه همسایه های D_j تیک قرمز نخورده اند

ادامه بده .

iii. یکی از همسایه های D_j را که تیک قرمز نخورده است مانند C_k انتخاب کن.

iv. اگر اجتماع D_j و C_k محدب است آن گاه c_k را تیک سفید بزن و

$$D_j \cup C_k \rightarrow D_j \text{ و برو به } ii.$$

v. اگر $D_j \cup c_k$ تکه مکمل ندارد آنگاه c_k را تیک قرمز بزن و برو به ii .

vi. اگر $D_j \cup c_k$ محدب نشده و تکه مکمل دارد تکه مکمل را به $D_j \cup c_k$ اضافه کن.

vii. اگر $D_j \cup c_k$ محدب است در اینصورت همه تکه های اضافه شده تابعال

و c_k را به D_j اضافه کن وکل آنها را تیک سفید بزن. و برو به ii .

viii. اکنون D_j یک ناحیه محدب ماکسیمال است، اگر $M_i \neq D_j$ برای $i = 1$

$$n \text{ تا } n \text{ آنگاه قرار بده } M_n = D_j \text{ و } n = n + 1.$$

ix. همه نواحی که تیک قرمز خورده اند پاک کن.

محاسبه اشتراک نواحی محدب ماکسیمال بوسیله الگوریتم تقریبی
جانسون^۱ (فاز دوم):

(۱) فرض اینکه X مجموعه همه نواحی محدب ماکسیمال شکل باشد برای هر راس
مقرع از هر تکه محدب C_i واقع در X ، مجموعه ای مانند A_i متشکل از تمام نواحی
محدب ماکسیمالی که در آن راس مشترکند ایجاد کن مجموعه F را مساوی اجتماع
همه A_i ها و Q را مساوی تهی قرار بده.

(۲) A_j متعلق به F را پیدا کن و برای هر $i \neq j$ اگر داشته باشیم $|A_i| \leq |A_j|$. آنگاه آن را از F حذف کن و $A_j \cup Q \rightarrow Q$.

(۳) به ازای هر A_i متعلق به F قرار بده $A_i = A_i - A_j$ و $X = X - A_j$.

(۴) اگر F مخالف تهی بود برو به ۲

(۵) مجموعه Q را بعنوان یک مولفه ستاره گون از مجموعه اعلام کن.

(۶) اگر X مخالف تهی بود برو به ۱.

در این الگوریتم - فاز اول و دوم - تعداد نواحی ستاره ای به دو عامل بستگی دارد:

۱- تعداد نواحی محدب ماکسیمال ۲- کم یا زیاد بودن اشتراکات آنها.

از آن جایی که تجزیه هر شکل به ستاره گون ها در علوم مختلف کاربرد های زیادی دارد روشی دیگر در [۱۳] مربوط به علم گرافیک و عکاسی پیدا نمودیم و در راستای تجزیه هر مجموعه به نواحی ستاره ای مجزا، به الگوریتم و شیوه ای متفاوت با الگوریتم قبلی رسیدیم که از نظر پیچیدگی در مرتبه پایین تری قرار دارد.

تعاریفی جدید برای این قسمت خواهیم آورد و بعد از آن الگوریتمی برای تجزیه ارائه

خواهیم کرد که در آن مجموعه S نامحدب S را به اجتماعی از ستاره گون های مجزا مانند $\{s_i\}_{i \in T}$ تجزیه خواهیم کرد.

تعریف. ۳.۲.۱۳. اگر p و q دو نقطه دلخواه در مجموعه S باشند ما می گوییم این دو

نقطه قابل دید یکدیگرند (یا p میتواند q را ببیند) اگر $S^c \cap \overline{pq} = \emptyset$ ؛ (یعنی پاره خط

واصل بین p و q و S^c یعنی متمم مجموعه S . رابطه بالا زمانی اتفاق می افتد که پاره خط $\overline{pq}$ از مرز عبور نکند و درون مجموعه قرار گیرد .
 مثلا در شکل زیر می گوییم نقطه p و q قابل دید از یکدیگرند .

تعریف ۱۴.۲.۳ در مجموعه نامحدب S ، مجموعه تمام نقاط قابل دید توسط نقطه x را با V_x نشان می دهیم و به شکل زیر تعریف می کنیم :

$$V_x = \{q \in S : \overline{xq} \cap S^c = \emptyset\}.$$

که در شکل بالا ناحیه قابل دید x را با رنگ تیره نشان داده ایم .

لم ۴.۲.۳ شکل S یک ستاره گون است اگر و فقط اگر وجود داشته باشد $p \in S$ که $S \equiv \text{الگوریتم تجزیه مجموعه نامحدب به ستاره گون های مجزا} :$

(۱) شکل دلخواه U را در نظر بگیر و قرار بده $i = 1$.

(۲) ابتدا x ای را به دلخواه از درون مجموعه U انتخاب کن .

(۳) V_x یعنی ناحیه قابل دید x را پیدا کن .

(۴) هسته شکل ستاره گون V_x را بیاب .

(۵) عنصر جدید y را از هسته V_x انتخاب کن .

(۶) ناحیه V_y را بیاب و اگر $|V_y| > |V_x|$ آنگاه قرار بده $x = y$ و برگرد به گام ۴. (منظور

از نماد $||$ اندازه و بزرگی مجموعه است)

در غیر این صورت برو به مرحله بعد.

(۷) حال قرار بده $A_i = V_x$ و $U = U - A_i$ اگر $U \neq \emptyset$ و $i = i + 1$ برگرد به گام ۲

در غیر این صورت الگوریتم تمام است .

ما با این الگوریتم شکل نامحدب خود را به ستاره گون های مجزای A_i تجزیه کردیم و با گذاشتن شرط ۴ و ۵ به کمتر شدن تعداد A_i ها و بزرگتر شدن آنها کمک نمودیم زیرا طبق لم زیر همیشه عناصری که در هسته قرار دارند میدان دید بزرگتری نسبت به عناصر بیرون هسته دارند.

لم. ۳.۲.۵. اگر مجموعه U و $V_x \subset U$ را فرض کنیم به ازای هر $y \in \text{kern } V_x$ ناحیه دید مساوی یا بزرگتر خواهد شد.

زیرا: عناصر متعلق به هسته V_x یعنی عناصری که تمام ناحیه V_x را میبینند بنابراین

برای $y \in \text{kern } V_x$ بدیهاً داریم $V_x \subseteq V_y$ و $|V_x| \leq |V_y|$.

اشکال زیر نمونه هایی از تجزیه به ستاره گون ها در عکاسی می باشند .

در ادامه کار به دنبال این بودیم که الگوریتم مینی مال رابیبیم ، یعنی الگوریتمی که با کمترین تعداد نواحی ستاره ای شکل را بپوشاند . و در این راستای بر حسب تجربه و مثالهای گوناگون به این نتیجه رسیدیم که نقاط گوشه ای هر شکل بیشترین دید را دارند که با اثبات این موضوع الگوریتم قبلی از دو جهت بهبود می یابد:

۱- از نظر سرعت اجرای الگوریتم زیرا در گام ۲ دیگر نیازی نیست تمام نقاط مجموعه بررسی شود.

۲- از نظر کمتر بودن تعداد نواحی ستاره ای زیرا هر نقطه گوشه ای باناحیه دید بزرگتر منجر به پوشاندن قسمت بزرگتری از مجموعه و در نتیجه کمتر شدن تعداد نواحی ستاره ای پوشاننده می شود .

بنابراین الگوریتم کاراتر زیر را ارائه دادیم :

الگوریتم بهبود یافته تجزیه مجموعه نامحدب به ستاره گون های مجزا

:

(۱) چند ضلعی M را در نظر بگیر و قرار بده $j = 1$ و $U = M$.

(۲) تمام نقاط گوشه ای U را بیاب و تعداد آن را در n قرار بده و $V_{max} = \emptyset$ (رئوس را با

$x_1, x_2, \dots, x_n$ نمایش می دهیم).

(۳) اگر $n \neq 1$ گام های زیر را برای $i = 1$ تا n تکرار کن در غیر این صورت برو به ۶.

(a) ناحیه قابل دید x_i را بیاب .

(b) اگر $|V_{max}| < |V_{x_i}|$ آنگاه $V_{max} = V_{x_i}$.

(۴) اگر $U - V_{max} = \emptyset$ برو به ۶.

(۵) هسته V_{max} را بیاب و اگر $V_{max} \neq U$ آن گاه $U = \text{kern } V_{max}$ و برو به گام ۲.

(۶) قرار بده $A_j = V_{max}$ و $j = j + 1$.

(۷) اگر $M - A_j \neq \emptyset$ آنگاه $U = M - A_j$ و برو به گام ۲.

(۸) A_j ها را بعنوان مولفه های ستاره گون z_j را با نام تعداد مولفه های ستاره گون چاپ

کن .

۳.۳ بهترین تقریب در مجموعه های تجزیه شده به ستاره گون ها

همان طور که در یاد آوری (۲.۳.۲) اشاره نمودیم یکی از ابزار مهم مطالعه در مورد $\{f_i\}_{i \in \mathbb{N}}$ استفاده از تابع فوق خطی $q(x) = \inf_{i \in \mathbb{N}} f_i(x)$ می باشد. حال اگر بخواهیم از نتایج تجزیه الگوریتم های فصل ۳ برای بدست آوردن مشخصه ی عنصر بهترین تقریب مجموعه های نامحدب تجزیه شده به نواحی ستاره ای استفاده کنیم می بایست با خانواده ای از توابع فوق خطی سروکار داشته باشیم. پس ابتدا تابع فوق خطی را تعریف کرده و بعد از آن برخی از قضایای اثبات شده در فصل ۲ را با تابع فوق خطی $q(x)$ باز نویسی می کنیم.

تعریف ۱۵.۳.۳. اگر X یک فضای خطی نرمدار باشد تابع $q : X \rightarrow \mathbb{R}$ یک تابع فوق خطی نامیده می شود اگر در شرایط زیر صدق کند:

$$q(x) + q(y) \leq q(x + y) \quad \forall x, y \in X,$$

$$q(\alpha x) = \alpha q(x) \quad \forall \alpha \in \mathbb{R}.$$

خانواده تمام توابع فوق خطی را با L^e نشان می دهیم.

تعریف ۱۶.۳.۳. به تابع $q \in L^e$ نامنفی می گوئیم اگر وجود داشته باشد $x \in X$ ای که $q(x) > 0$.

با این فرض قضیه های (۷.۲.۲) و (۸.۲.۲) از بخش ۲ به صورت زیر تغییر می یابند.

قضیه ۱۴.۳.۳. اگر U و V مجموعه های ستارگون باشند به قسمی که $\text{int kern}U \neq \emptyset$ و $\text{int}U \cap V = \emptyset$ آنگاه برای V و U تابع فوق خطی مانند q وجود دارد که

$$q(u - v) < 0 \quad \forall u \in U, \forall v \in V.$$

قضیه ۱۵.۳.۳. اگر U و V مجموعه های ستاره گون باشند در X به قسمی که $\text{int kern}U$ ناتهی باشد $U \cap V \neq \emptyset$ و $\text{int}U \cap V = \emptyset$ و $z \in \text{kern}V - \text{int ker}U$ آنگاه یک تابع فوق خطی مانند $p \in L^c$ وجود دارد که

$$p(z) = 1 \quad (۱)$$

(۲) برای هر $u \in U$ و $v \in V$ که $u \neq v$ وجود دارد $p \in L^c$ به قسمی که $p(u - v) < 0$.

قضیه ۱۶.۳.۳. اگر U ستاره گونی در X باشد و $x_0 \in U$ و $x \notin U$ ، آنگاه احکام زیر برقرارند:

(۱) اگر $x_0 \in P_U(x)$ آنگاه تابع فوق خطی مانند $q \in L^c$ وجود دارد که

$$\bullet \text{ الف-همواره } q(x) = 1,$$

$\bullet$ ب- برای هر $u \in U$ و $v \in B(x, r)$ که $u \neq v$ داشته باشیم $q(u - v) < 0$.

(منظور از r فاصله x_0 از مجموعه U می باشد یعنی $r = d(x_0, U)$).

(۲) اگر $p \in L^c$ وجود داشته باشند که شرط بالا برای آن برقرار باشد آنگاه $x_0 \in P_U(x)$.

که این قضیه نیز معادل با قضیه (۱۰.۳.۲) می باشد .

حال اگر مجموعه U توسط الگوریتم های ذکر شده به نواحی ستاره ای تجزیه شود یعنی داشته باشیم خانواده $\{A_i\}_{i \in I}$ از مجموعه ستاره گون های مجزا که $U = \cup_{i \in I} A_i$ ، طبق قضیه (۱۶.۳.۳) هر کدام از این ستاره گون ها دارای عنصر بهترین تقریب خواهند بود اگر تابع فوق خطی نامنفی مانند p_i وجود داشته باشد که

$$p_i(u - v) < 0, \forall u \in A_i, v \in B(x, r_i)$$

حال می توانیم از قضیه (۱۳.۱.۳) در صورت منتهای بودن ستاره گون ها استفاده نموده و برای مشخصه عنصر بهترین تقریب U قضیه زیر را داشته باشیم .

قضیه ۱۷.۳.۳. فرض می کنیم مجموعه $U \subset X$ توسط تعدادی منتهای ستاره گون مانند A_i پوشیده شود یعنی $U = \cup_{i=1}^m A_i$ و $x \notin U$ در این صورت اگر خانواده ای از توابع فوق خطی نامنفی مانند $\{p_i\}_{i=1}^m$ وجود داشته باشد که

$$\forall u \in A_i, \forall v \in B(x, r_i), \exists P_i \in \{p_i\}_{i=1,2,\dots,m}, P_i(u_i - v) < 0.$$

آنگاه مجموعه U پروکسیمینال است (در این قضیه $r_i = d(x, A_i)$ فرض شده است و کمترین فاصله x از مجموعه U برابر با $r = \min\{r_1, r_2, \dots, r_m\}$ خواهد بود).

فصل ۴

بهترین تقریب روی مجموعه های بسته توسط مخروط های ستاره گون

در این فصل با ابزاری متفاوت از تجزیه ، به بحث بهترین تقریب روی برخی مجموعه های نامحدب توسط مخروط های ستاره گون می پردازیم . در این فصل می خواهیم نظریه بهترین تقریب را به مجموعه های بسته در فضاهای نرم دار شده توسط مخروطهای ستاره گون گسترش دهیم .

همانطور که در قسمت تاریخچه بیان شد پیش از این بر روی مجموعه های روبه پایین و روبه بالا مطالعه شده (به تعاریف وقضایای مربوط به آن اشاره خواهیم کرد) و پرو کسیمینال بودن آنها در صورت بسته بودن شان در [۶] اثبات گردیده است .

ما در این جا با تعریف نرم هایی وابسته به مخروط های K_i و K_* و K مجموعه های نسبتاً روبه پایین و نسبتاً روبه بالا را تعریف می کنیم که رده این مجموعه ها بسیار گسترده تر از قبل می باشد و حتی شامل آنها نیز می شود. همچنین اکثر قضایای مجموعه های

روبه پایین و روبه بالا نیز برای آنها صادقند که برخی از اثبات ها را در اینجا ذکر کرده ایم .

علاوه بر این توسط دو مجموعه Z_+ و Z_- که به ترتیب یک مخروط نسبتاً روبه پایین و نسبتاً روبه بالا می باشند مجموعه های U_* و U^* شامل U را تعریف می کنیم و پیدا کردن تقریب روی U را تحت شرایطی به U_* یا U^* تقلیل می دهیم .

۱.۴ مخروط های نسبتاً روبه بالا و نسبتاً روبه پایین

گزاره ۱.۴.۱.۱ اگر K یک مخروط ستاره گون باشد و $k_* = \text{kern } K$ آنگاه k_* نیز یک مخروط است .

برهان : اگر $u \in K_*$ و $\lambda > 0$ و $x \in K$ باشد داریم $x' = \frac{x}{\lambda} \in K$ بنابراین طبق تعریف هسته برای هر $\alpha \in [0, 1]$ داریم :

$$(1 - \alpha)u + \alpha x' \in K$$

$$\Rightarrow (1 - \alpha)\lambda u + \lambda \alpha x' \in K$$

$$\Rightarrow (1 - \alpha)\lambda u + \alpha x \in K.$$

برای هر $x \in k$ رابطه بالا برقرار است بنابراین طبق تعریف هسته نتیجه می گیریم که $\lambda u \in \text{kern } K = k_*$ ، پس k_* یک مخروط است .

قضیه ۱.۱.۴ . اگر K یک مخروط ستاره گون باشد و $K = \cup_{i \in I} K_i$ و $K_* = \cap_{i \in I} K_i$ به قسمی که هر K_i یک مخروط محدب باشد آن گاه داریم $K_* \subset \text{kern } K$.

برهان . فرض کنیم $u \in K_*$ و $x \in K$ از آن جایی که $K = \cup_{i \in I} K_i$ داریم یک K_j که $x \in K_j$ ، پس برای هر $\alpha \in [0, 1]$ داریم $\alpha x + (1 - \alpha)u \in K_j \subset K$ ، که این نتیجه می دهد $u \in \text{kern } K$ ؛ چون برای هر $u \in K_*$ این رابطه را داریم نتیجه می گیریم $K_* \subset \text{kern } K$.

□

تعریف ۱.۱.۴ . اگر K یک مخروط ستاره گون بسته باشد و $u \in \text{int } \text{kern } K$ تابع زیر را تعریف می کنیم:

$$P_{u,K}(x) = \inf\{\lambda \in R \text{ , } \lambda u - x \in K\}.$$

در [۵] نشان داده شده است که $p_{u,k}$ یک تابع همومورفیزم ، مثبت و درجه اول است و همچنین رابطه زیر برای آن برقرار است :

$$p_{u,k}(x - \gamma u) = \mu_{K-u}(\gamma u - x).$$

زیرا :

$$\mu_{K-u}(\gamma u - x) = \inf\{\lambda \in R \quad , \quad \gamma u - x \in \lambda(K - u)\}$$

$$= \inf\{\lambda \in R \quad , \quad \gamma u - x + \lambda u \in \lambda K\}.$$

از آن جایی که $\lambda K = K$ داریم :

$$= \inf\{\lambda \in R \quad , \quad \gamma u - x + \lambda u \in K\} = p_{u,k}(x - \gamma u).$$

هم چنین در [۵] روابط زیر اثبات شده است :

قضیه ۴.۱.۲. اگر K یک مخروط ستاره گون باشد و $u \in \text{int kern } U$ آنگاه

$$p_{u,k}(x + \lambda u) = P_{u,k}(x) + \lambda \quad , \quad \lambda \in R.$$

$$\{x : P_{u,k}(x) \leq \lambda\} = \lambda u - K \quad , \quad \lambda \in R.$$

قضیه ۳.۱.۴. اگر $(K_i)_{i \in I}$ یک خانواده از مخروط های ستاره گون بسته باشند با $\cap \text{int kern } K_i \neq \emptyset$ و $K_* = \cap K_i$ و $K = \cup K_i$ و $u \in \cap \text{int kern } K_i$ آنگاه

$$P_{u,k}(x) = \inf_{i \in I} P_{u,k_i}(x).$$

$$P_{u,k_*}(x) = \sup_{i \in I} P_{u,k_i}(x).$$

برهان . اگر $u \in \text{int kern } k$ و K یک مخروط فرض شود داریم :

$$\begin{aligned} \{\lambda \in R, \lambda u - x \in K\} &= \{\lambda \in R, \lambda u \in x + K\} \\ &= \{\lambda \in R, \lambda u \in x + \cup K_i\} = \{\lambda \in R, \lambda u \in \cup(x + K_i)\} \\ &= \cup\{\lambda \in R, \lambda u \in x + K_i\}. \end{aligned}$$

بنابراین اگر از طرفین رابطه اینفیموم بگیریم، نتیجه می شود :

$$P_{u,k}(x) = \inf\{\lambda \in R, \lambda u - x \in K\} = \inf \cup\{\lambda \in R, \lambda u \in x + K_i\} = \inf P_{u,k_i}(x).$$

□ قسمت دوم نیز به طریقی مشابه ثابت می شود .

مخروط ستاره گون دلخواه K روی فضای نرم دار X یک رابطه $\geq_k$ ایجاد می کند

هنگامی که :

$$y \geq_k x \Leftrightarrow y - x \in K.$$

همچنین می گوییم $y <_k x \Leftrightarrow y - x \in K - \{0\}$.

برای مثال از روی شکل بعد می بینیم که در فضای R^2 ، چه عناصری نسبت به مخروط Q بزرگتر از x هستند:

بوضوح این رابطه، جزیا مرتب می باشد.

برای اینکه نرم تعریف شده ما خوش تعریف باشد مخروط ها را نوک دار (یعنی $K \cap -K = \{0\}$) تعریف می کنیم، یعنی هیچ گاه همزمان برای x و y متمایز $x <_k y$ و $y >_k x$ را نخواهیم داشت زیرا حالت های زیر با هم رخ نخواهند داد.

$$y - x \in -K \Rightarrow y - x \notin K.$$

اگر $K = \cup K_i$ و K_i ها مخروط های محدبی باشند که هر کدام از آن ها رابطه $\leq_{k_i}$ را بر روی فضای X القا کنند این رابطه همان رابطه القا شده توسط مخروط K می باشد، یعنی داریم:

$$x \leq_k y \Leftrightarrow \exists i \in I, x \leq_{k_i} y.$$

در ادامه این بحث فرض می کنیم فضای X ما به یک مخروط محدب ستاره گون مانند K با $\text{int } \text{kern} K \neq \emptyset$ مجهز است و $K = \cup_{i \in I} K_i$ که K_i ها مخروط های نوک دار، توپر، بسته هستند و $K_* = \cap k_i$ با $1 \in \text{int } K_*$ فرض شده است، بنابراین برای هر $i \in I$ داریم $1 \in K_i$ ؛ در ادامه بحث ما موارد زیر را بصورت قرارداد می پذیریم:

$$P_{\setminus, K} = P, \quad P_{\setminus, K_i} = P_i, \quad P_{\setminus, K_*} = P_*.$$

یعنی از قضیه (۳.۱.۴) استنباط کردیم که:

$$p(x) = \inf_{i \in I} p_i(x), \quad p_*(x) = \sup_{i \in I} p_i(x).$$

در اینجا منظورمان از گوی B_i مجموعه زیر است:

$$B_i = \{x \in X : -1 \leq_{K_i} x \leq_{K_i} +1\}. \quad (4.1)$$

که B_i گوی یکه با نرم $\|\cdot\|_i$ می باشد که نرم $\|\cdot\|$ بر روی فضا به شکل زیر است:

$$\|x\|_i = \max(p_i(x), p_i(-x)).$$

$$\|x\|_* = \sup_{i \in I} \|x\|_i.$$

لم. ۱.۱.۴. برای هر $x \neq 0$ داریم $\|x\|_* < \infty$.

برهان.

$$\lambda \in \text{int}K_* \subset \text{int}K_i$$

$$\Rightarrow \exists \varepsilon > 0 \quad \lambda + \varepsilon B \subset K_i, \quad (B = \{x \in X \mid \|x\| < 1\})$$

$$\Rightarrow x \neq 0 \Rightarrow x' = \frac{\varepsilon}{\|x\|}x \in \varepsilon B$$

$$\Rightarrow \lambda + x' \in \lambda + \varepsilon B \subset K_i \rightarrow \lambda + x' \in K_i$$

$$\Rightarrow P_i(-x') = \inf\{\lambda \in R : \lambda \lambda + x' \in K_i\} \leq \lambda$$

$$\Rightarrow -x \in \varepsilon B \rightarrow \lambda - x' \in \varepsilon B$$

$$\Rightarrow P_i(x') = \inf\{\lambda \in R : \lambda \lambda - x' \in K_i\} \leq \lambda$$

$$\Rightarrow P_i(x) = P_i\left(\frac{\|x\|x'}{\varepsilon}\right) = \frac{\|x\|}{\varepsilon}P_i(x') \leq \frac{\|x\|}{\varepsilon}.$$

در نتیجه داریم :

$$\Rightarrow \|x\|_* = \sup\|x\|_i = \sup_{i \in I} \max(P_i(x), P_i(-x)) \leq \frac{\|x\|}{\varepsilon} < +\infty.$$

□

همچنین داریم $\|\cdot\|_*$ یک نرم روی فضای X است به صورت

$$\|x\|_* = \max(P_*(x), P_*(-x)).$$

برای گوی به مرکز X وشعاع r داریم

$$B_i(x, r) := \{y \in X : \|y - x\|_i \leq r\}$$

$$= \{y \in X : x - r \mathbf{1} \leq_{K_i} y \leq_{K_i} x + r \mathbf{1}\}.$$

$$B(x, r) := \{y \in X : \|y - x\|_* \leq r\}$$

$$= \{y \in X : x - r \mathbf{1} \leq_{K_*} y \leq_{K_*} x + r \mathbf{1}\}.$$

از این روابط نتیجه می شود که

$$B(x, r) = \bigcap B_i(x, r).$$

زیرا داریم : $x \leq_{K_*} y$ اگر و تنها اگر برای هر $i \in I$ داشته باشیم $x \leq_{K_i} y$.

مثال ۴.۱.۱. در اینجا $X = R^2$ فرض می کنیم ومجموعه های زیر را تعریف می کنیم

:

$$A = \{(x, y) \in X : x \geq 0, y \geq 2x\}.$$

$$B = \{(x, y) \in X : x \leq 0, y \geq \frac{x}{2}\}.$$

$$C = \{(x, y) \in X : x \geq 0, y \geq \frac{-x}{2}\}.$$

$$D = \{(x, y) \in X : x \leq 0, y \geq -2x\}.$$

با توجه به مجموعه های بالا مخروطهای زیر را در نظر می گیریم :

$$K_1 = A \cup B \quad , \quad K_2 = C \cup D.$$

$$K = K_1 \cup K_2 \quad , \quad K_* = k_1 \cap K_2 = A \cup D.$$

همان طور که می بینیم حتی ممکن است K_1 و K_2 و K_* محدب باشند ، در حالی که K محدب نیست .

اگر $1 = (0, 1)$ (عنصر یکه) باشد داریم :

$$P_*(x) = P_{\lambda, K_*}(x) = \max_{i=1,2} (P_1(x) , P_2(x)).$$

که مجموعه های $P_1(x)$ و $P_2(x)$ برابرند با :

$$P_1(x) = \inf \{ \lambda \mid \lambda(\circ, 1) - (x, y) \in A \cup B \}$$

$$= \inf \{ \lambda \mid (-x , \lambda - y) \in A \cup B \}.$$

و

$$P_2(x) = \inf \{ \lambda \mid \lambda(\circ, 1) - (x, y) \in C \cup D \}$$

$$= \inf \{ \lambda \mid (-x , \lambda - y) \in C \cup D \}.$$

با توجه به مجموعه های تعریف شده بالا داریم :

$$P_*(x) = \max(y - \forall x , y + \forall x) \quad \forall (x, y) \in X .$$

فصل ۴. بهترین تقریب روی مجموعه های بسته توسط مخروط های ستاره گون ۸۰

$$\|x\|_* = |y| + 2|x| \quad \forall (x, y) \in X.$$

تعریف ۲.۱.۴. به $U \subset X$ مجموعه رو به پایین می گوئیم اگر رابطه زیر را داشته باشیم :

$$\forall u \in U, x \leq u \Rightarrow x \in U.$$

همچنین به مجموعه $U \subset X$ رو به بالا می گوئیم اگر رابطه زیر را داشته باشیم :

$$\forall u \in U, x \geq u \Rightarrow x \in U.$$

قضیه ۴.۱.۴. اگر مجموعه W یک مجموعه رو به پایین باشد آنگاه :

$$(1) \text{ اگر } x \in W \text{ آنگاه برای هر } \varepsilon > 0 \text{ داریم } x - \varepsilon 1 \in \text{int}W,$$

$$(2) \text{ } \text{int}W = \{x \in X : \exists \varepsilon > 0, x + \varepsilon 1 \in W\}.$$

برهان .

(۱) اثبات قسمت (۱):

فرض می کنیم $x \in W$ و $\varepsilon > 0$ یک همسایگی باز برای $x - \varepsilon 1$ مانند زیر تعریف

میکنیم:

$$V = \{y \in X \quad \|y - (x - \varepsilon)\|_* < \varepsilon\}.$$

پس داریم:

$$V = \{y \in X \quad : \quad x - \varepsilon - \varepsilon <_{K_*} y <_{K_*} x - \varepsilon + \varepsilon\}$$

$$= \{y \in X \quad : \quad x - 2\varepsilon <_{K_*} y <_{K_*} x\}$$

$$\subset \{y \in X \quad : \quad x - 2\varepsilon <_K y <_K x\}.$$

واز آنجایی که مجموعه W را روبه پایین فرض کرده بودیم نتیجه میگیریم

$$V \subset W . \text{ بنابراین با وجود این همسایگی نتیجه می شود: } x - \varepsilon \in \text{int}W .$$

(۲) اثبات قسمت (۲):

اگر $x \in \text{int}W$ باشد همسایگی $B(x, \varepsilon_0)$ حول x وجود دارد که زیر مجموعه W باشد .

از آنجا که داشتیم $B(x, \varepsilon_0) = \{y : x - \varepsilon_0 \leq y \leq x + \varepsilon_0\}$ ؛ پس داریم:

$$x + \varepsilon_0 \in B(x, \varepsilon_0) \quad \Rightarrow \quad x + \varepsilon_0 \in W$$

$$\Rightarrow x \in \{x \in X \quad : \quad \exists \varepsilon > 0, \quad x + \varepsilon \in W\} .$$

وبالعکس اگر فرض کنیم که $\varepsilon > 0$ وجود داشته باشد به طوری که $x + \varepsilon \in W$ ،

بوسیله قسمت اول همین قضیه داریم $x = x + \varepsilon - \varepsilon \in \text{int}W$ ؛ بنابراین داریم :

$$\text{int}W = \{x \in X : \exists \varepsilon > 0, x + \varepsilon \mathbf{1} \in W\}.$$

□

تمامی قضایای این بخش که در رابطه با مجموعه های رو به پایین آمد در [۶] اثبات شده اند.

لم. ۲.۱.۴. اگر W یک زیر مجموعه رو به پایین و بسته در X باشد آنگاه داریم :
 $w \in \partial W$ اگر و فقط اگر برای هر $\lambda > 0$ داشته باشیم $\lambda \mathbf{1} + w \notin W$.

قضیه. ۵.۱.۴. هر زیر مجموعه بسته و رو به پایین مانند W در فضای X یک پروکسیمینال است و اگر $r = d(x_0, W)$ داریم $w_0 = x_0 - r \mathbf{1} \in P_W(x_0)$.

برهان. اگر $x_0 \in X - W$ را دلخواه فرض کنیم و

$$r = d(x_0, W) = \inf_{w \in W} \|x_0 - w\| > 0.$$

که صریحاً نتیجه می شود:

$$\forall \varepsilon > 0, \exists w_1 \in W, \|x_0 - w_1\|_* < r + \varepsilon.$$

$$\rightarrow x_0 - (r + \varepsilon) \mathbf{1} \leq w_1.$$

قرار می دهیم $w_0 = x_0 - r \mathbf{1}$ آنگاه داریم

$$\|x_0 - w_0\|_* = \|r \mathbf{1}\|_* = r = d(x_0, W).$$

$$w_0 - \varepsilon \mathbf{1} = x_0 - r \mathbf{1} - \varepsilon \mathbf{1} \leq w_1.$$

از آن جایی که W یک مجموعه رو به پایین فرض شده بود و $w_1 \in W$ سریعاً نتیجه میگیریم که برای هر $\varepsilon > 0$ و $w_0 - \varepsilon \mathbf{1} \in W$.
 به علت فرض بسته بودن مجموعه W و دلخواه بودن ε داریم $w_0 \in W$. بنابراین
 اگر $x_0 \in W$ باشد آنگاه $w_0 = x_0$ و $P_W(x_0) = \{x_0\}$ خواهد بود.

□

یک عنصر مانند u را کمترین عضو مجموعه U می گوئیم اگر برای هر $u' \in U$ داشته باشیم $u \leq_k u'$ یعنی $U \subset u + K$.

(زیرا: $u \leq_k u'$ یعنی $u' - u \in K$ چون برای هر $u' \in U$ این را داریم نتیجه میگیریم: $U - u \subset K$).

لم. ۳.۱.۴. اگر W یک مجموعه رو به پایین و بسته باشد و $x_0 \in X$ در این صورت مجموعه ما دارای کمترین عضو مانند $w_0 = \min P_W(x_0)$ برای $P_W(x_0)$ می باشد به عبارتی اگر $r = d(x_0, W)$ آنگاه $w_0 = x_0 - r \mathbf{1}$.

نتیجه ۴.۱.۱. اگر W یک مجموعه رو به پایین بسته باشد آنگاه

$$d(x, W) = \min\{\lambda \geq 0 : x - \lambda 1 \in W\}.$$

از نتیجه قبلی می توانیم برای جستجوی بهترین تقریب در مجموعه های بسته و روبه پایین استفاده کرده و مسایل بهینه سازی را به مسایل تک بعدی (مینی موم سازی λ) با حل آسان تر است تبدیل کنیم ، زیرا حل یک مساله بهینه سازی تک بعدی بسیار آسان تر از مسایل کلی تر است ؛ مثلا حل مساله با استفاده از روش دودویی :

(۱) r_1, π_1 را به گونه ای انتخاب کن که $x - \pi_1 1 \notin W$ و $x - r_1 1 \in W$ و $k = 1$ ،

(۲) اگر $k \geq 1$ فرض می کنیم $x - \pi_k 1 \notin W$ و $x - r_k 1 \in W$ ،

(۳) قرار بده $p_k = 1/2(r_k + \pi_k)$ ،

(۴) اگر $x - p_k 1 \in W$ آنگاه $r_{k+1} = p_k$ و $\pi_{k+1} = \pi_k$ ،

اگر $x - p_k 1 \notin W$ آنگاه $r_{k+1} = r_k$ و $\pi_{k+1} = p_k$ ،

(۵) برگرد به گام ۲ .

با اجرای این الگوریتم در پایان داریم $r = \lim r_k = \lim \pi_k$ که r بهترین مقدار برای مساله بهینه ماست .

تمامی قضایای ذکر شده میتوانند عیناً برای مجموعه های رو به بالا نیز بیان شوند ،
بدیهاً V یک مجموعه رو به بالا است اگر و تنها اگر $-V$ یک مجموعه رو به پایین باشد.

قضیه ۶.۱.۴ هر زیر مجموعه بسته و رو به بالا در فضای X ، پروکسیمینال است و اگر
 $r = d(x_0, V)$ باشد آنگاه $v_0 = x_0 + r1$ بزرگترین عضو مجموعه $P_V(x_0)$ می باشد و

$$d(x, V) = \min\{\lambda \geq 0, x + \lambda 1 \in V\}.$$

تعریف ۳.۱.۴ زیر مجموعه U از فضای X را نسبتاً رو به پایین می گوئیم اگر نسبت به
رابطه مرتب ایجاد شده توسط K_* رو به پایین باشد.

تعریف ۴.۱.۴ زیر مجموعه U از فضای X را نسبتاً رو به بالا می گوئیم اگر نسبت به
رابطه مرتب ایجاد شده توسط K_* رو به بالا باشد.

بوضوح هر مجموعه رو به پایین (رو به بالا) یک مجموعه نسبتاً رو به پایین (نسبتاً
رو به بالا) نیز هست ، با این تفاوت که در این مجموعه ها رابطه " $\geq$ " فقط توسط

فصل ۴. بهترین تقریب روی مجموعه های بسته توسط مخروط های ستاره گون ۸۶

یک مخروط خاص در نظر گرفته می شود مثلاً در فضای R^2 این مخروط همان ربع اول مختصات است ؛ شکل های زیر مجموعه های رو به پایین در فضای R^2 می باشد.

اما حال نسبت به مخروط های نوکدار و توپیر Q ، مجموعه های نسبتاً رو به پایین زیر را داریم :

همانطور که می بینیم این مجموعه ها بسیار گسترده تر از قبلی ها هستند و چون تنها تفاوت در تبدیل " $\geq$ " به " $\geq_K$ " می باشد تمام اثبات ها و قضایای مجموعه های رو به پایین برای مجموعه های نسبتاً رو به پایین نیز صادقند بنابراین این مجموعه ها نیز در صورت بسته بودن پروکسیمینال خواهند بود .

۲.۴ مجموعه های Z_+ , Z_-

تابع s را به شکل زیر تعریف می کنیم :

$$s(x) = 1/2 [P_*(x) - p_*(-x)].$$

که این تابع خواص بدیهی زیر را دارد (این خواص را از P_* که در ابتدای فصل معرفی کردیم به ارث می برد) :

(۱) s یک تابع همگن و درجه اول است یعنی برای هر x و $\lambda \in R$ داریم :

$$s(\lambda x) = \lambda s(x)$$

(۲) s نسبت به رابطه تولید شده توسط k_* یک تابع افزایشی است .

$$x \leq_{k_*} y \Rightarrow s(x) \leq s(y) .$$

(۳) s یک تابع همگن جمعی است یعنی برای هر x و $\lambda \in R$ داریم :

$$s(x + \lambda 1) = s(x) + \lambda .$$

(۴) s یک تابع پیوسته است .

هم چنین برای ادامه کارمان به مجموعه های هم تراز زیر احتیاج داریم :

$$Z_+ = \{x \in X : s(x) \geq 0\} \quad , \quad Z_- = \{x \in X : s(x) \leq 0\}$$

و بخاطر افزایشی بودن s داریم $-K_* \subset Z_-$ و $K_* \subset Z_+$.

(زیرا $s(x) \geq 0 = s(0)$ که این ایجاب می کند $x >_{K_*} 0$ که با توجه به رابطه ای که

ما تعریف کردیم $(x \in K_*)$.)

بوضوح $Z_+ \cup Z_- = X$ بنابراین داریم :

$$x \in Z_+ \Leftrightarrow P_*(x) \geq P_*(-x) \Leftrightarrow P_*(x) = \|x\|_*$$

$$x \in Z_- \Leftrightarrow P_*(x) \leq P_*(-x) \Leftrightarrow P_*(-x) = \|x\|_*$$

همچنین داریم $Z_- = -Z_+$ و اگر $Z_0 = \{x \in X : s(x) = 0\}$ باشد ، آنگاه

$Z_+ \cap Z_- = Z_0$ و چون s پیوسته فرض شده پس Z_+ و Z_- بسته خواهند بود ، همچنین

طبق تعریف Z_+ و Z_- شکل مخروطی دارند .

لم. ۴.۲.۴ مجموعه های Z_+ و Z_- به ترتیب نسبتاً رو به پایین و نسبتاً رو به بالا می باشند.

برهان . اثبات روبه پایین بودن Z_- :

اگر $x \in Z_-$ و $y <_{K_*} x$ فرض شود داریم $s(y) < s(x) \leq 0$ که این نتیجه می دهد
 $s(y) < 0$ بنابراین $y \in Z_-$.

روبه بالا بودن Z_+ :

اگر $x \in Z_+$ و $y >_{K_*} x$ فرض شود داریم $s(y) > s(x) \geq 0$ که این نتیجه می دهد
 $s(y) > 0$ بنابراین $y \in Z_+$.

□

مثال ۲.۲.۴ . اگر X, K همان هایی باشند که در مثال ۱.۱.۴ آمد داریم : چون

$$P_*(x) = \max(y - 2x, y + 2x) \text{ و } P_*(x) = \max(y - 2x, y + 2x) \text{ بنابراین}$$

$$s(x, y) = y ; \quad \forall (x, y) \in X.$$

$$z_+ = \{(x, y) \in X \quad y \geq 0\},$$

$$z_- = \{(x, y) \in X \quad y \leq 0\},$$

$$z_0 = \{(x, y) \in X \quad y = 0\},$$

حال به مهم ترین قسمت بخش یعنی تقریب روی مجموعه های بسته می رسیم .

اگر $U \subset X$ باشد اشتراک تمام مجموعه های نسبتاً روبه پایین شامل U را را پوسته نسبتاً
 روبه پایین U نامیده و آن را با U_* نشان میدهیم ، هم چنین اشتراک تمام مجموعه های

نسبتاً رو به بالا شامل U را پوسته نسبتاً رو به بالای U می نامیم و با U^* مشخص می سازیم .

بوضوح U_* کوچکترین مجموعه نسبتاً رو به پایین شامل U و U^* نیز کوچکترین مجموعه نسبتاً رو به بالای شامل U می باشد.

گزاره ۴.۲.۴. اگر $U \subset X$ باشد آنگاه

$$U_* = U - K_* = \{u - v : u \in U, v \in K_*\}$$

$$U^* = U + K_* = \{u + v : u \in U, v \in K_*\}$$

برهان . اثبات : باید ثابت کنیم $U - K_*$ کوچکترین مجموعه نسبتاً رو به پایین شامل U است .

چون $0 \in K_*$ طبق تعریف مجموعه $U - K_*$ ، حتماً شامل خود U هست برای اثبات رو به پایین بودن آن فرض می کنیم $x \in U - K_*$ و $x <_{K_*} y$ باید ثابت کنیم $y \in U - K_*$. از آنجایی که $x \in U - K_*$ پس وجود دارد $u_1 \in U$ و $k_1 \in K_*$ که $x = u_1 - k_1$ ، بنابراین $u_1 - x = k_1 \in K_*$ طبق تعریف رابطه $u_1 >_{K_*} x$ و چون $x <_{K_*} y$ پس $u_1 >_{K_*} y$ داریم و $y - u_1 \in -K_*$ یعنی $y \in u_1 - K_* \subset U - K_*$ پس $U_* = U - K$ از طرفی چون $U \subset U_*$ و برای هر $k \in K_*$ داریم $U - k \subset U_*$ پس $U - K_* \subset U_*$ و اثبات تمام است .

□

قضیه. ۷.۲.۴. فرض می کنیم $U \subset X$ باشد

(۱) اگر $t \in X$ به گونه ای باشد که $t - U \subset Z_+$ آنگاه داریم $d(t, U) = d(t, U_*)$

(۲) اگر $t \in X$ به گونه ای باشد که $t - U \subset Z_-$ آنگاه داریم $d(t, U) = d(t, U^*)$

برهان . فقط قسمت اول را اثبات کرده، قسمت دوم بطور مشابه نتیجه میشود .

اگر $r = d(t, U_*)$ از آنجایی که $U \subset U_*$ داریم $r \leq d(t, U)$.

حال عکس این نامساوی را نشان می دهیم ؛ اگر $u_* \in U_*$ دلخواه فرض شود آنگاه بوسیله گزاره (۲.۲.۴) می گوییم $v \in K_*$ و $u \in U$ وجود دارد به قسمی که $u_* = u - v$ هم چنین $t - u \in Z_+$ ، و چون P_* یک تابع افزایشی است از تعریف نرم $\|x\|_*$ نتیجه می گیریم که

$$\|t - u\|_* = P_*(t - u) \leq p_*(t - u + v) = P_*(t - u_*) \leq \|t - u_*\|_*$$

(چون که $t - u \in Z_+$ ، داشتیم $\|x\|_* = P_*(x)$ و از افزایشی بودن P_* واینکه $t - u \leq t - u + v$ نتیجه می گیریم که $P_*(t - u) \leq p_*(t - u + v)$ ، نامساوی آخر نیز از تعریف نرم $\|\cdot\|_*$ نتیجه می شود) .

بنابراین برای هر $u_* \in U_*$ یک $u \in U$ وجود دارد که $\|t - u_*\|_* \geq \|t - u\|_*$ که با اینفیوم گرفتن از طرفین داریم $r \geq d(t, U)$ ؛ از این رو داریم $r = d(t, U)$

□

ما اصطلاحاً جفت (U, t) را که $t \in X$ و $U \subset X$ می باشد پروکسیمینال می گوئیم در صورتی که بهترین تقریب t نسبت به U وجود داشته باشد.

قضیه ۴.۲.۸

(۱) اگر $t \in X$ عنصری باشد که $t - U \subset Z_+$ و U_* یک مجموعه بسته باشد آنگاه جفت (U, t) پروکسیمینال است.

(۲) اگر $t \in X$ عنصری باشد که $t - U \subset Z_-$ و U^* یک مجموعه بسته باشد آنگاه جفت (U, t) پروکسیمینال است.

برهان . کفایت فقط قسمت اول را ثابت کنیم ، از آنجایی که U_* یک مجموعه بسته و نسبتاً روبه پایین است از روشی مشابه اثبات قضیه (۴.۱.۵) می دانیم کوچکترین عضو u از مجموعه $P_U(t)$ وجود دارد که اگر $r = d(t, U_*)$ آنگاه $u_0 = t - r \mathbf{1}$ ، به وسیله قضیه (۴.۲.۷) داریم $r = d(t, U)$ از آنجایی که $u_0 \in U_*$ پس وجود دارد $v \in K_*$ و $u \in U$ که $u_0 = t - r \mathbf{1} = u - v$ ، بوسیله فرض $t - u \in Z_+$ و افزایشی بودن P_* داریم:

$$\|t - u\|_* = P_*(t - u) = P_*(r \mathbf{1} - v) \leq P_*(r \mathbf{1}) = r.$$

از طرفی $\|t - u\|_* \geq d(t, U) = r$ بنابراین $\|t - u\|_* = r$ بنابراین $u \in P_U(t)$ و اثبات کامل است .

□

اثبات قضیه بعد نیز مشابه اثبات این قضیه است که از آوردن آن صرف نظر کرده ایم .

قضیه. ۹.۲.۴

(۱) اگر $t - U \subset Z_+$ و U_* یک مجموعه بسته باشد اگر $r = d(t, U_*)$ پس وجود دارد $u_0 \in U$ که $u_0 \geq_{K_*} t - r1$ (علاوه بر این داریم $u_0 \geq_K t - r1$)؛ هر عنصر u_0 با این خاصیت بهترین تقریب t بوسیله U محسوب می شود.

(۲) اگر $t - U \subset Z_-$ و U_* یک مجموعه بسته باشد اگر $r = d(t, U_*)$ پس وجود دارد $u_0 \in U$ که $u_0 \leq_{K_*} t - r1$ (علاوه بر این داریم $u_0 \leq_K t - r1$)؛ هر عنصر u_0 با این خاصیت بهترین تقریب t بوسیله U می باشد.

۳.۴ بهترین تقریب روی مجموعه های بسته

ما در این بخش از روابط پوسته های نسبتاً رو به پایین و نسبتاً رو به بالا برای تشخیص بهترین تقریب یک عنصر معین نسبت به مجموعه U استفاده خواهیم کرد.

قضیه. ۱۰.۳.۴ اگر $U \subset X$ زیر مجموعه ای بسته و $t \in X$ باشد آنگاه برای مجموعه های

$$U_t^+ = U \cap (t - Z_+) \quad U_t^- = U \cap (t - Z_-)$$

داریم:

(۱) $t - U_t^- \subset Z_-$ و $t - U_t^+ \subset Z_+$ (از این رو قضیه های (۷.۲.۴) و (۸.۲.۴))

برای آن صدق می کنند.)

$$(۲) \quad U_t^+ \cup U_t^- = U$$

$$U \cap (t - Z_0) = U_t^+ \cap U_t^- \quad (۳)$$

$$(۴) \quad U_t^+ \text{ و } U_t^- \text{ دو مجموعه بسته هستند .}$$

بعلت اینکه $U_t^+ \cup U_t^- = U$ برای جفت (U, t) می توانیم داشته باشیم :

$$\inf \|t - U\|_* = \min(\inf_{U^+ \in U_t^+} \|t - U^+\|_* , \inf_{U^- \in U_t^-} \|t - U^-\|_*).$$

ما فرض می کنیم جفت (U, t) پروکسیمینال باشد بنابراین حداقل یکی از جفت های (U_t^+, t) یا (U_t^-, t) پروکسیمینال است ، هم چنین بهترین تقریب t بوسیله U با بهترین تقریب t نسبت به U_t^+ یا t نسبت به U_t^- یکی خواهد شد.
فرض می کنیم

$$r_+ = d(t, U_t^+) , \quad r_- = d(t, U_t^-) , \quad r = \min(r_+, r_-).$$

پس برای پیدا کردن کمترین فاصله بایستی عناصر r_+ و r_- توسط مسایل بهینه سازی تک بعدی پیدا کنیم ؛ اگر $r_+ < r_-$ باشد آنگاه به جای پیدا کردن بهترین تقریب t نسبت به U ، به پیدا کردن بهترین تقریب نسبت به U_t^+ می پردازیم و اگر پوسته نسبتا رو به پایین U_t^+ از مجموعه U_t^+ بسته باشد آنگاه طبق قضایای بحث شده داریم :

$$P_U(t) = P_{U_t^+}(t) = \{u \in U_t^+ : u \geq_{K_*} t - r\}.$$

هم چنین اگر $r_- < r_+$ آنگاه بجای پیدا کردن بهترین تقریب t نسبت به U به پیدا کردن بهترین تقریب نسبت به U_t^- خود را محدود میکنیم . و اگر پوسته نسبتا رو به پایین U_t^- از مجموعه U_t^- بسته باشد آنگاه داریم :

$$P_U(t) = P_{U_t^-}(t) = \{u \in U_t^- : u \leq_{K_*} t - r\}.$$

فصل ۴ . بهترین تقریب روی مجموعه های بسته توسط مخروط های ستاره گون ۹۵

و اگر $r_+ = r_-$ باشد آن گاه $r_+ = r_- = r$ هر کدام از آنها را به دلخواه می توانیم استفاده کنیم .

کتابنامه

- [۱] م. مقدم ، باقری ، پوشش چند ضلعی های ساده به نواحی ستاره ای سیزدهمین کنفرانس ملی انجمن کامپیوتر، ۱۳۸۶.
- [۲] و. رودین ، آنالیز ریاضی ، ترجمه دکتر علی اکبر عالم زاده تهران : انتشارات جهاد دانشگاهی، تهران ، ۱۳۸۳.
- [3] A. Shevidel, Separability of star shaped sets and its applications to an optimization problem, Optimization 40, pp. 207-227, 1997.
- [4] A.M. Rubinov, E.V. Sharikov , Star-shaped separability with application, Journal of Convex Analysis 13, pp. 849-860, 2007.
- [5] A.M. Rubinov, R.N. Gasimov Scalarization and nonlinear scalar duality for vector optimization with preferences that are not necessary a pre-order relation , Journal of Global Optimization , pp. 307-351, 2004.

- [6] A.M. Rubinov, I. Singer , Downward set and their separation and approximation properties, *Journal Global Optimization* 23, pp. 111-137, 2002.
- [7] A.M. Rubinov, Sublinear operators and their applications, *Russian Mathematical Surveys* 32, pp.115-175, 1997.
- [8] A.M. Rubinov, *Abstract Convexity and Global Optimization*, Kluwer Academic Publisher, Boston, Dordrecht, London, 2000.
- [9] F. Deutch, *Best approximation in inner product spaces*, Springer-Verlag, New York, 2001.
- [10] H. Mohebi, A.M. Rubinov, H. Sadeghi, Best approximation in a class of normed spaces with star-shaped cones, *Journal of Numerical Functional Analysis and Optimization* 27, pp. 411-436 , 2006.
- [11] H. Mohebi , E. Naraghirad , Cone-separation and star-shaped separability with applications , *Journal nonlinear analysis* , pp. 2412-2421, 2007.
- [12] J.B. Conway , *A Course in Functional Analysis*, Springer, Berlin Heidelberg New York, 1985.

- [13] J.M. Lien, Approximation Star-Shaped Decomposition of Point Set Data, Eurographics Symposium on Point-Based Graphics, Virginia, USA 2007.
- [14] M.A. AL-Thaghafi ,Best approximation and fixed pointes in strong M-star shaped metric spaces, Journal Math and Math scientail ,pp. 613-616, 1994.
- [15] W. Rudin ,Real and Complex Analysis, McGraw-Hill, New York, 1970.
- [16] W. Rudin , Functional Analysis, McGraw-Hill, New York, 1991.

پیوست ۵

واژه‌نامه‌ی فارسی به انگلیسی

Union	اجتماع
Intersection	اشتراک
Strictly	اکیداً
Closure	بستار
Best approximation.....	بهترین تقریب
Proximinal.....	پروکسیمینال
Hull	پوسته
Continuous.....	پیوسته
Linear function	تابع خطی
Separation	تجزیه
Empty.....	تهی
Constant	ثابت

Chebyshev	چبیشف
Upward	رو به بالا
Downward	رو به پایین
Interior	درون
Relation	رابطه
Proper subset	زیرمجموعه سره
Starshaped	ستاره گون
Ray	شعاع
Increasing	صعودی
Compact	فشرده
Banach space	فضای باناخ
Complement	متمم
Convex	محدب
Cone	مخروط
Boundary	مرزی
Characterization	مشخصات
Relatively	نسبتا
Decreasing	نزولی
Mapping	نگاشت
Kern	هسته
Convergence	همگرایی

Unit ..... واحد

Existence ..... وجود

Unique ..... یکتا

پیوست ۶

واژه‌نامه‌ی انگلیسی به فارسی

Banach space	فضای باناخ
Best approximation.....	بهترین تقریب
Boundary	مرزی
Bounded closed	بسته و کراندار
Characterization	مشخصات
Closure.....	بستار
Compact	فشرده
Complement.....	متمم
Conical.....	مخروطی
Con separation	تجزیه مخروطی
Constant	ثابت
Continuous.....	پیوسته

Convergence	همگرایی
Cone	مخروط
Convex	محدب
Correspond	هم‌ارزی
Decreasing	نزولی
Downward	دانوارد
Empty	تهی
Hull	پوسته
Interior	درون
Intersection	اشتراک
Linear function	تابع خطی
Mapping	نگاشت
Monotonic	یکنوایی
Preserving	محافظ
Point	نقطه
Proper subset	زیرمجموعه سره
Relatively	نسبتاً
Relation	رابطه
Separation	تجزیه
Starshaped	ستاره‌گون
Uniform	یکنواخت

Unit ..... واحد

Union ..... اجتماع

Unique ..... یکتا

Upward ..... رو به بالا

Abstract

This thesis have two parts:

In part one we will describe the general problem of best approximation in separation theorems. Let X be a (real) Banach space , A be a subset of X and $x \notin A$, we present cone-separation in terms of separation by a collection of linear functionals defined on X and obtain sufficient and necessary conditions for existance cone-separation A and x . Also we give charatrization for star-shaped separability . Finally, as an application of separability , we characterize best approximation problem by elements of starshaped sets.

In part two , we examine best approximation by closed sets in a class of normed spaces with star-shaped cones . First we study best approximation by downward and upward sets then we use the obtained results as a tools for examination of best approximation by an arbitrary closed set.

Key Words : approximation , separation, star shaped set, radiant set, Relatively down ward set, Relatively upward set , Cone-separation.

Shahrood University of Technology

Faculty of Mathematic

**BEST APPROXIMATION ON SOME
NONCONVEX SETS WITH STAR – SHAPED**

Supervisor :

Dr. Mehdi Iranmanesh

Advisor :

Dr. Kamran SHarifi

By

Seyede Marzieh molayee

Feb 2011